

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Barbora Zdráhalová

Evropská komise, její význam a funkce

Diplomová práce

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Evropská komise, její význam a funkce vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 27. listopadu 2012

.....
Barbora Zdráhalová

Poděkování

Děkuji doc. JUDr. Naděždě Šiškové, Ph.D. za její ochotu, odbornou pomoc, konzultace a připomínky, které mi poskytla během vypracování této diplomové práce.

OBSAH

Seznam zkratk

1 Úvod	1
2 Historie	2
2.1 Integrace	2
2.2 Schumanova deklarace	2
2.3 Pařížská smlouva	5
2.3.1 Evropské společenství uhlí a oceli	5
2.4 Římské smlouvy	6
2.4.1 Evropské společenství pro atomovou energii	6
2.4.2 Evropské hospodářské společenství	7
2.5 Vysoký úřad - Komise - Evropská komise	8
2.6 Slučovací smlouva	9
2.6.1 Komise Evropských společenství	10
3 Fungování Komise	15
3.1 Složení	15
3.1.1 Kolegium komisařů	15
3.1.2 Předseda Komise	16
3.1.3 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	17
3.2 Jmenování, mandát a funkční období	18
3.2.1 Pravomoci Evropského parlamentu při kreaci sboru komisařů	20
3.3 Struktura, organizace činnosti a fungování	21
3.3.1 Administrativní aparát	21
3.3.2 Kabinety	22
3.3.3 Generální ředitelství	23
3.3.4 Generální sekretariát Komise	23
3.3.5 Generální ředitelství pro tlumočení	24
3.3.6 Expertní skupiny Komise	24
3.4 Rozhodování Komise	11
4 Pravomoci	11
4.1 Kontrolní pravomoci	11
4.1.1 Komise v roli strážkyně smluv	11
4.1.2 Role Komise v rámci žalob u Soudního dvora EU	11

4.1.3 Komise v rámci ochrany hospodářské soutěže.....	11
4.2 Legislativní a rozhodovací pravomoci	11
4.2.1 Pravomoc iniciativní.....	11
4.2.2 Vlastní rozhodovací pravomoc	11
4.2.3 Pravomoci delegované Radou	11
4.3 Výkonné pravomoci	11
4.4 Pravomoci ve vnějších vztazích	11
5 Rozbor judikatury Soudního dvora EU	11
5.1 Komise v roli strážkyně smluv – nesplnění povinnosti státem	11
5.1.1 Rozsudek C-112/05 Komise (ES) v. Spolková republika Německo	11
5.2 Komise a ochrana hospodářské soutěže	11
5.2.1 Rozsudek C-74/04 Komise v. Volkswagen AG	11
5.3 Komitologie.....	11
5.3.1 Rozsudek C-122/04 Komise v. Evropský parlament a Rada.....	11
5.4 Volba právního základu.....	11
5.4.1 Rozsudek C-178/03 Komise v. Evropský parlament a Rada.....	11
5.5 Komise a společná zahraniční a bezpečnostní politika	11
5.5.1 Rozsudek C-91/05 Komise v. Rada.....	11
6 Komise a změny související s Lisabonskou smlouvou	11
6.1 Lisabonská smlouva obecně	11
6.2 Ratifikace Lisabonské smlouvy.....	11
6.2.1 Irské záruky	11
6.2.2 Česká republika a ratifikace	1
6.3 Změny přinesené Lisabonskou smlouvou	11
6.3.1 Otázka počtu členů Komise.....	11
6.3.2 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.....	11
6.3.3 II. a III. pilíř	11
6.3.4 Občanská iniciativa	11
6.3.1 Postavení Evropského parlamentu vůči Komisi	11
7 Závěr.....	11
Shrnutí	
Summary	
Prameny a literatura	

Seznam klíčových slov

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DG	Generální ředitelství
ECOWAS	Hospodářské společenství států západní Afriky
EHS	Evropské hospodářské společenství
EPSO	European Personnel Selection Office
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)
Komise	Evropská komise
LS	Lisabonská smlouva
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
SES	Smlouva o založení Evropského společenství
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SRN	Spolková republika Německo
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
UK	Spojené království
USA	Spojené státy americké
WAEMU	Západoafrická hospodářská a měnová unie
WTO	Světová obchodní organizace

1 Úvod

Pojem 'Evropská unie' vzbuzuje v dnešní době snad v každém nějaký názor či pocit. Mnohdy jsou ale tyto názory a pocity ovlivněny nevědomostí, což může nakonec vyústit v situaci, jakou Unie zažila v nedávné době, když byla odmítnuta Ústava pro Evropu. Evropská unie je fenomén. Nejedná se o federaci, členské státy na ní přesto přenesly mnoho ze své suverenity; dalšími aktéry jsou zde instituce samotné Unie, které nejsou typickými institucemi, jak je známe z některých mezinárodních společenství. Mezi nejdůležitější instituce Unie patří m.j. Evropská Komise, jakožto orgán supranacionální povahy.

Evropská komise je výkonným orgánem EU a zastupuje zájmy Unie jako celku, nikoli zájmy jednotlivých členských zemí. Někdy je označována jako 'strážkyně smluv' a 'motor integrace', jindy pak nelichotivě jako 'nejzvláštnější instituce EU' nebo dokonce 'hybrid'. Evropská komise je skutečně jedinečným a zajímavým orgánem a zaslouží si pozornost.

Problematiku související s Evropskou komisí lze dobře přiblížit prostřednictvím otázek týkajících se jejího fungování a pravomocí, což si také tato práce klade za hlavní cíl. Jde o to, vystihnout role Komise, jaká je její vnitřní struktura společně s vnějšími vztahy, způsob jejího fungování, zásadní změny, které Komisi ovlivnily. Nelze se vyhnout otázce počtu členů Komise a konkrétním změnám přineseným Lisabonskou smlouvou.

Pakliže cílem je přiblížit činnost a fungování Evropské komise, nemůže se tak dít na základě pouhé deskripce či historického exkurzu. Práce se neobejde bez analýzy, ať už dostupné odborné literatury nebo přímo konkrétních ustanovení primárního a sekundárního práva EU a judikatury Soudního dvora EU. Vzhledem k faktu, že Evropská unie se stále vyvíjí, budou mnohé skutečnosti demonstrovány na základě komparace stavu dřívějšího a současného. Tento vývoj s sebou také přináší nutnost aktualizace odborné literatury. České odborné literatury, zabývající se stavem Evropské unie po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, postupem času přibývá, přesto je v těch částech práce, které se vztahují k současným otázkám a aktuálním změnám, využívána více literatura cizojazyčná než v části popisující historický vývoj.

V rámci této diplomové práce se nelze dotknout všech aspektů týkajících se Komise, což ani není účelem. Více než o politologický pohled, jde o pohled právní, čemuž odpovídá i obsah a členění práce.

Komise je postupně představena v pěti částech, kdy zcela logicky na počátku stojí pohled do historie, který sleduje Komisi od 50. let 20. století. Pozornost je věnována supranacionalitě, která je pro Komisi typická. Přiblíženy jsou zde historické souvislosti

vzniku Společenství a stručné charakteristiky jednotlivých Komisí.

Další část se zabývá fungováním, složením a organizací Komise, nejen jakožto sboru komisařů, ale také Komise, jakožto instituce. Přibližuje předsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku, kolegium komisařů a strukturu Komise. V neposlední řadě také způsob, jakým Komise rozhoduje.

Stěžejní část práce se týká pravomocí Komise. Při rozdělení jednotlivých pravomocí uvádím na prvním místě pravomoci kontrolní, dále iniciativní, poté výkonné a nakonec pravomoci ve vnějších vztazích. Vzhledem k tomu, že rozsah této práce je omezen, nejvíce pozornosti je věnováno Komisi v roli „strážkyně smluv“ a v rámci ochrany hospodářské soutěže, kde jsou také uvedena některá rozhodnutí Komise.

V samostatné kapitole je věnována pozornost judikatuře Soudního dvora EU. Účelem v tomto případě není opakovat a opisovat zde ‘učebnicové’ rozsudky, ale spíše se zaměřit na některé novější a zatím v odborné literatuře nezpracované rozsudky. Na těchto judikátech jsou demonstrovány některé funkce Komise a její role v určitých oblastech. Nechybí problematika hospodářské soutěže ani společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Poslední část práce se zabývá Lisabonskou smlouvou obecně a jejími důsledky, které přímo souvisejí s Komisí. Popsána je mimo jiné problematika počtu členů Komise, pilířová struktura a další změny přinesené Lisabonskou smlouvou.

2 Historie

2.1 Integrace

Vývoj Evropské Komise lze rozdělit do několika etap: Vysoký úřad Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), Komise Společenství pro atomovou energetiku (EURATOM) a Komise Evropského hospodářského společenství (EHS).¹

Motivy vedoucí k evropské integraci se postupem doby rovněž vyvíjely. V první řadě lze jako zásadní motiv spatřovat soudržnost jako takovou, když se Evropou prohnaly dvě světové války a ideový vliv Sovětského svazu se po druhé světové válce ještě prohloubil. Dalším významným motivem byla politická a ekonomická izolace Německa po první světové válce, kdy se ukázalo, že než žít v Němcích pocít nespravedlnosti, je lepší po druhé světové válce nechat Německo činit svá politická a ekonomická rozhodnutí ve spolupráci se svými sousedy než proti nim. Stejně tak motivem byla politická, ekonomická, vojenská a kulturní soudržnost národů Evropy jako vzdor vůči nejsilnější zemi světa, jakou se po druhé světové válce staly Spojené státy americké (USA).²

Na tyto základní motivy pak navazují motivy další jako zóna volného obchodu a celní unie, společná měna, volný trh s využitím ekonomiky rozsahu a férových podmínek pro hospodářskou soutěž. Po dvou světových válkách se evropské státy potýkaly s následky válek a navíc přišly i o své kolonie, což znamenalo ztrátu mocenského postavení a vlivu na globální úrovni. Evropská integrace se tak stala příslibem posílení společného významu těchto evropských států. K nejdůležitějšímu motivu zachování míru se tak přidaly motivy další, v posledních desetiletích např. vyrovnání životních úrovní, ochrana životního prostředí, jednotné vystupování v otázkách zahraniční a bezpečnostní politiky, boj proti obchodu s lidmi, drogami anebo hrozbám terorismu.³

2.2 Schumanova deklarace

Robert Schuman byl francouzský ministr zahraničí, jež předložil 9. května 1950 návrh na zavedení společně řízené výroby uhlí a oceli. Autorem plánu na vytvoření takového společného trhu uhlí a oceli byl Jean Monnet, jež zastával funkci předsedy francouzského

---

¹ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 23

² KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 23

³ Tamtéž, s. 27

Vysokého plánovacího úřadu. Dokument nese název podle svého předkladatele Roberta Schumana.

Z celkového znění prohlášení francouzské vlády⁴ resp. Schumanovy deklarace z 9. května 1950 lze vybrat následující nejdůležitější pasáže. Francouzská vláda navrhuje podřídit celou francouzsko-německou výrobu uhlí a oceli společnému Vysokému úřadu, jako organizaci otevřené účasti jiných evropských zemí. Zavedení společné výroby uhlí a oceli bude mít za následek okamžité vytvoření společných základů pro ekonomický rozvoj, jakožto první etapu Evropské federace, a změni situaci v oblastech, kde se odedávna vyráběly zbraně pro války, jejichž oběťmi byly nejčastěji tyto oblasti samy. Vytvoření této mocné výrobní jednotky, otevřené pro všechny země, které budou chtít se na ní podílet, schopné poskytnout všem zemím, jež bude zahrnovat, základní prvky průmyslové výroby za stejných podmínek, položí reálné základy pro jejich hospodářské sjednocení. Stanoveným úkolem Vysokého úřadu bude zajišťovat, a to v co nejkratší době: modernizaci výroby a zlepšení její kvality; dodávky, a to za stejných podmínek, uhlí a oceli na francouzský a na německý trh, jakož i na trhy členských zemí; vyrovnání pokroku při zlepšování životních podmínek pracujících v těchto průmyslových odvětvích. Pro dosažení těchto cílů bude, vzhledem k velice rozdílným podmínkám, v nichž se v současné době nachází výroba členských zemí, třeba dočasně přijmout určitá opatření, jež by zahrnovala plán výroby a investic, zavedení mechanismů pro vyrovnání cen, vytvoření fondů na rekonverzi, jež usnadní racionalizaci výroby. Dodávky uhlí a oceli mezi členskými zeměmi budou okamžitě zbaveny veškerých cel a nebudou zatíženy diferenčními dopravními tarify. Postupně se vytvoří podmínky, které spontánně zajistí co nejracionalnější rozdělování výroby na co nejvyšší úrovni. Z textu deklarace je patrné, že bezpečnost je na prvním místě, ale hospodářské výhody, v podobě fúze trhů a rozvoje výroby, jsou druhým stěžejním cílem.

Monnet navrhl, že správa společného trhu s uhlím a ocelí, bude podléhat nadnárodní organizační struktuře, v jejímž čele bude centrální Vysoký úřad. Pro zabezpečení řízení v nadnárodní podobě musel být Vysoký úřad vybaven významnými pravomocemi a především koncipován jako orgán na národních vládách nezávislý. Vysoký úřad byl proto určen k přímému řízení toku investic, ke stanovování kvantitativních omezení, k doзору nad principy hospodářské soutěže a ke kontrole plnění stanovených zásad. Monnet vnímal tento

---

⁴ KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace. 2.*, aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 27-30

nejvyšší orgán nadnárodní struktury jako počáteční krok k daleko významnějšímu přenosu pravomocí směrem k nadnárodnímu centru.⁵

Této nabídce v podobě Schumanova plánu využilo šest států, Německo, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko, a pro spojení se vžilo označení Evropská šestka.

2.3 Pařížská smlouva

2.3.1 Evropské společenství uhlí a oceli

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) byla podepsána v Paříži 18. dubna 1951, takže bývá někdy nazývána též Pařížskou smlouvou. Platnosti smlouva nabyla 23. července 1952 a uzavřena byla na padesát let tedy do 23. července 2002.

Orgány ESUO vymezuje článek 7 Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli takto: Komise, Evropský parlament, Rada, Soudní dvůr, Účetní dvůr a Komisi pomáhá Poradní výbor⁶. Pravidla na ochranu hospodářské soutěže obsahují články 65 a 66, kde jsou zakázány kartelové dohody a sdružování podniků jednajících ve vzájemné shodě⁷.

Vysoký úřad (nyní Komise) je supranacionální orgán, v němž zástupci ze všech členských států nejednají v zájmu svých států ale Společenství jako celku. Tito zástupci tedy nesměli přijímat pokyny od žádné vlády či jiného orgánu.⁸

Vysoký úřad byl ustaven jako nejvyšší orgán ESUO smlouvou o založení společenství. Tato smlouva stanoví v článku 9, že se skládá z devíti členů jmenovaných na šest let a vybíraných na základě jejich všeobecné způsobilosti a následný článek 10 stanoví, že vlády členských států jmenují osm členů vzájemnou dohodou, a tito členové jmenují devátého člena⁹. K obměně členů docházelo ve dvouletých cyklech a bylo možné jmenovat je opětovně.

Smlouva Vysokému úřadu zaručovala svrchovanost ve vyhrazených oblastech a široké pravomoce. Poradní výbor asistoval Vysokému úřadu, když reprezentoval zájmy výrobců,

---

⁵ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 49

⁶ Článek 7 Smlouvy o založení ESUO. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 6. srpna 2010)

⁷ Článek 65-66 Smlouvy o založení ESUO. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 6. srpna 2010)

⁸ KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 34

⁹ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 257

zaměstnavatelů a konzumentů. Státy sdružené v ESUO nominovaly členy Vysokého úřadu, a po jejich zvolení je nemohly oficiálně ovlivňovat.¹⁰

Vysoký úřad narážel na úsilí členských států prosazovat své národní zájmy v Radě ministrů. Vysoký úřad ovšem kromě pravomocí zakotvených ve smlouvě byl posílen finanční nezávislostí. Tento orgán totiž disponoval tzv. vlastními příjmy, pocházejícími z cel a dávek získaných v rámci společném trhu, tedy na vnějších hranicích ESUO. Tak nejvyšší orgán získal významné vyjednávací možnosti vůči Radě ministrů, takže nebyl ovlivněn bezprostřední politickou vůlí členských států¹¹. Ovšem pro členské státy to nebylo automaticky nevýhodné, neboť nepopulární opatření prováděl právě nadnárodní orgán, takže jejich politické postavení doma tolik neutrpělo.

Otec projektu, Jean Monnet předpokládal postupné sjednocení národních zájmů v integrovaných sektorech v jeden zájem nadnárodní, který by prosazoval právě Vysoký úřad¹². To se však nepotvrdilo, když Rada neodhlasovala v roce 1959 úpravu těžebních kapacit uhlí anebo v roce 1980 totéž obdobně v ocelářském průmyslu, takže členské státy upřednostnily národní zájmy před koncepcí společného trhu v případě obtíží. Prvním předsedou Vysokého úřadu se stal Jean Monnet – otec ESUO.

2.4 Římské smlouvy

Členské státy tzv. Evropská Šestka se po prvních letech úspěšného fungování ESUO rozhodly rozšířit vzájemné propojení ještě v oblasti jaderné energie a hospodářské spolupráce, takže podepsaly v Římě 27. března 1957 tzv. Římské smlouvy.

2.4.1 Evropské společenství pro atomovou energii

Smlouva o EURATOM vstoupila v platnost 1. ledna 1958 a týkala se mírového využití nukleárních materiálů v oblasti civilního jaderného hospodářství. Další důvody pro vznik tohoto společenství byly: uhlí jako vyčerpateľný energetický zdroj, uhlí jako zátěž pro životní prostředí, množství důlních neštěstí a ropné šoky¹³.

---

¹⁰ KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 35

¹¹ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 55

¹² Tamtéž, s. 258

¹³ KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 43

Orgány společenství jsou upraveny v článku 3 a jsou jimi: Shromáždění (nyní Evropský parlament), Rada ministrů, Komise a Soudní dvůr. Shromáždění a Soudní dvůr byl definován jako společné instituce pro všechna tři společenství tj. pro ESUO, EURATOM i EHS¹⁴. Počet členů Shromáždění byl z tohoto důvodu navýšen ze 78 na 142 členů, a Shromáždění získalo nové kompetence např. získalo možnost formou konzultací ovlivňovat legislativní proces. Soudní dvůr měl rozšířeny kategorie možných žalob k řešení, když fungoval jako orgán společný pro tři společenství.¹⁵

Komise EURATOM byla ustavena jako supranacionální instituce smlouvou o založení společenství. Tato smlouva stanoví v článku 126, že se skládá z pěti členů různé státní příslušnosti, kteří se vybírají na základě své všeobecné způsobilosti a u kterých je plně zaručena nestrannost¹⁶. V dalších aspektech pojímala Komise vlastnosti totožné s Komisí EHS.

2.4.2 Evropské hospodářské společenství

Smlouva o EHS vstoupila v platnost 1. ledna 1958 a předpokládala vytvoření širokého integrovaného ekonomického prostoru.

Poslání společenství vyjmenovává článek 2 smlouvy: vytvořit společný trh s postupným odstraňováním rozdílů mezi hospodářskými politikami členských států, podporovat harmonický rozvoj hospodářských činností ve Společenství, nepřetržitý a vyvážený růst, vyšší stabilitu, rychlejší zvyšování úrovně a užší kontakty mezi členskými státy¹⁷.

Orgány společenství stanovuje článek 4 a jsou jimi: Shromáždění, Rada ministrů, Komise, Soudní dvůr, Hospodářský a sociální výbor nápomocný Radě¹⁸. Pravomoci orgánů EHS se odlišovaly od orgánů ESUO, ale Komise zůstala nadnárodní orgán¹⁹. Komise měla velmi důležitou pozici iniciátora všech právních předpisů²⁰ a je vyjednávačem mezinárodních

---

¹⁴ Článek 3 Smlouvy o založení EURATOM. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 6. srpna 2010)

¹⁵ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 70

¹⁶ Tamtéž, s. 258

¹⁷ Článek 2 Smlouvy o založení EHS. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 6. listopadu 2012)

¹⁸ Článek 4 Smlouvy o založení EHS. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 6. listopadu 2012)

¹⁹ PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 1950-1957* [online]. EUROSKOP.CZ [cit. 6. srpna 2010]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

²⁰ CRAIG, Paul P. a BŮRCA, Gráinne de. *EU Law: Text, cases and materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. s. 7

smluv jménem společenství. Komisi nebyla přiznána stejná míra legislativní autonomie jako Vysokému úřadu ESUA a Radě byla dána pravomoc schvalovat většinu legislativních návrhů Komise²¹. Byla tak posílena vazba mezi politickým rozhodnutím o společných pravidlech přijatých na úrovni společenství a naplňováním těchto pravidel, za něž nesly odpovědnost vlády členských států²².

Komise tohoto společenství nebyla ustavena jako instituce supranacionální. Článek 157 smlouvy o EHS určuje, že se skládá z devíti členů vybraných podle jejich celkové způsobilosti, kteří poskytují veškeré záruky nezávislosti. Následující článek 158 vymezuje, že se členové Komise jmenují na základě vzájemné dohody vlád členských států, že jsou jmenováni na čtyři roky a mohou být jmenováni opakovaně. Článek 161 říká, že předseda a dva místopředsedové jsou jmenováni z řad členů Komise na dobu dvou let a mohou být jmenováni opakovaně. Předseda je jmenován dohodou vlád členských států a obsazení takového postu proto významně ovlivňovalo celé společenství, neboť funkce předsedy Komise bylo podstatné politické rozhodnutí, když předseda Komisi řídil, stanovoval její úkoly, a tak nepřímo moderoval rychlost integračního postupu²³. Prvním a dalo by se říci, že i jediným předsedou Komise EHS před sloučením komisí, byl Walter Hallstein.

2.5 Vysoký úřad - Komise - Evropská komise

Komise jako orgán je koncipován jako instituce supranacionální. Podmínkou úspěchu této institucionální koncepce, jež byla postavena na akceschopnosti a samostatnosti nadnárodního orgánu, byla jeho relativní²⁴ nezávislost na členských státech. Takový předpoklad byl splněn u Vysokého úřadu Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), ale Komise Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM) a Evropského hospodářského společenství (EHS) se vyznačovaly již jistou závislostí na Radě ministrů.

2.6 Slučovací smlouva

Slučovací smlouva byla podepsána 8. dubna 1965 v Bruselu a v platnost vstoupila od 1. července 1967, důvodem k jejímu podpisu bylo rozšíření oblastí spolupráce mezi členskými

---

²¹ CRAIG, Paul P. a BÚRCA, Gráinne de. *EU Law: Text, cases and materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. s. 7

²² PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 1950-1957* [online]. EUROSOP.CZ [cit. 6. srpna 2010]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

²³ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 259

²⁴ Tamtéž, s. 256

státy. Tři společenství ESUO, EURATOM a EHS byla nadále označována jako Evropská společenství (ES), nově byla spravována jednou Komisí a jednou Radou. Sloučení orgánů přineslo kontinuitu přijímaných rozhodnutí, zpřehlednění celého procesu integrace a především zefektivnění chodu evropských institucí. Tato smlouva vyřešila zjednodušení a zpřehlednění celého vnitřního mechanismu komunikace ve společenství, aby se díky dostatečné informovanosti zabránilo přijímání navzájem protichůdných rozhodnutí.²⁵ Slučovací smlouva byl důležitý krok z hlediska snazšího byrokratického fungování ES, avšak z mezinárodně-právního hlediska zůstala jednotlivá společenství oddělena svými zakládajícími smlouvami²⁶.

Společenství prošlo v roce 1965 krizí, kdy se Francie pokoušela o rozrušení nadnárodního rozměru společenství, neboť Komise usilovala o posílení kompetencí a urychlenou realizaci společného trhu. Francie sice vítala výhody nabízené v podobě vyšších zemědělských cen, ale rozhodně ne za cenu zvýšení vlivu Komise, takže celý předložený balíček neakceptovala, a tak se od poloviny roku 1965 Francie neúčastnila nejprve projednávání zemědělské otázky a následně žádných jednání. Toto období bývá nazýváno politikou prázdné židle a trvalo do ledna 1966.

Lucemburským kompromisem je označeno zasedání 28. – 29. ledna 1966 v Lucemburku. Dohodnut byl návrat k jednomyslnému schvalování v Radě, takže kterýkoliv stát měl právo veta. Tím byl posílen mezivládní prvek jednání nad supranacionálním. Lucemburský kompromis měl zásadní význam pro budoucí vývoj evropských společenství, neboť jím byla na dlouhou dobu uzavřena cesta k dalšímu posilování nadnárodních prvků společenství a oslabena úloha Komise, která tento princip zosobňovala²⁷.

2.6.1 Komise Evropských společenství

Slučovací smlouva umožnila fúzi orgánů, aby bylo odstraněno zdvojení agendy tří společenství, a tedy zrušení původně nezbytných setkání tří orgánů. Sporným bodem se stal počet komisařů nově sjednocené Komise a její sídlo. Kompromisem se stalo devět komisařů

²⁵ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 90

²⁶ KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 47

²⁷ PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 60. léta* [online]. EUROSOP.CZ [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <<https://www.eurosop.cz/8886/sekce/60-leta/>>.

od roku 1970 a sídlem úřadu Brusel. Po sloučení úřadů bylo omezeno setrvání předsedy Waltera Hallsteina v úřadu předsedy na šest měsíců.

Hallsteinova Komise

Walter Hallstein byl předsedou Komise po dvě funkční období od 31. ledna 1958 do 30. června 1967, kdy odstoupil z funkce již sloučené Komise. Než se stal politikem, pracoval jako právník, byl státním sekretářem a v červnu 1951 se účastnil jako vedoucí německé delegace jednání o Schumannově plánu²⁸. Hallsteinovo předsednictví bývá označováno jako silné a vlivné.

Komise potřebovala odpovídající administrativní aparát a Hallstein rekrutoval úředníky a odborníky z politicko-administrativního aparátu členských zemí.

Hallsteinova Komise připravila půdu pro společný trh, společnou zemědělskou politiku, překonala institucionální krizi v roce 1960, zřídila efektivní správní systém, umožňující expanzi evropských institucí do třetích zemí a získání důvěry mnoha investorů²⁹.

Politická krize z let 1965 – 1967, odstartovaná vetem Francie, měla zásadní vliv na Komisi jako supranacionální orgán, neboť Francie byla proti posilování supranacionálních pravomocí Komise. Francie měla zájem oslabit vliv Komise a upevnit mezivládní rozměr Společenství. Lucemburský kompromis, řešící krizi, odložil otázku vlastních příjmů Komise, a tak oslabil dlouhodobě její vliv. Spolu s Lucemburským kompromisem bylo přijato Prohlášení o vztazích mezi Radou a Komisí, jež omezovalo význam supranacionálního orgánu Komise a posilovalo mezivládní postupy uvnitř Společenství. Prohlášení stanovovalo zásady komunikace a spolupráce mezi Radou a Komisí tak, že kontrolu nad legislativním procesem soustředilo do rukou Rady ministrů. Prohlášení obsahovalo³⁰ např. ještě finanční omezení nebo ztrátu nezávislosti Komise při reprezentaci Společenství na mezinárodním poli. Komise poté směla předkládat legislativní návrhy Radě pouze po projednání ve Výborech stálých zástupců, takže ke spornějším otázkám vůbec nebylo přistoupeno, ale schváleny mohly být jen alternativy, v nichž bylo dosaženo předběžného konsenzu.

Reyova Komise

Pro tuto Komisi bylo úkolem stabilizovat Společenství po krizi a upevnit institucionální soustavu po sloučení tří organizací. Výhodou této Komise bylo, že se skládala

---

²⁸ *The Hallstein Commission* [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/hallstein/index_en.htm>.

²⁹ Tamtéž

³⁰ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 262

ze zkušených komisařů dlouhodobě působících v Komisi. Komise působila především na rozvíjení vnějších vztahů, reprezentovala zájmy Společenství na jednáních GATT, podepsala dohodu s africkými zeměmi resp. bývalými koloniemi členských států ES. Reyova Komise se pokusila reformovat společnou zemědělskou politiku³¹, i když se jí nepodařilo prosadit vůči Radě ministrů.

Malfattiho Komise

Nejpodstatnější změna, jež nastala u této Komise, sestavené dle nových pravidel Slučovací smlouvy, bylo zavedení národního principu nominace a omezení velikosti Komise. Komise měla 9 členů dle Slučovací smlouvy, kdy velké státy Francie, Německo a Itálie byly zastoupeny dvěma členy, malé státy Belgie, Nizozemsko a Lucembursko měly po jednom členovi. Další změna spočívala v zavedení vlastních příjmů Komise. Komise vedla rozhovory s kandidátskými zeměmi Velkou Británií, Dánskem, Irskem a Norskem o přistoupení, a proto se věnovala aktivitám v měnové oblasti z důvodu tohoto připravovaného rozšíření Společenství.

Mansholtova Komise

Mansholtovi se podařilo Komisi stabilizovat a iniciovat nové programy³² např. v oblasti ochrany životního prostředí. Dále Komise připravovala přeskupení administrativy na dobu přijetí nových členských států od 1. ledna 1973.

Ortoliho Komise

Základním úkolem Ortoliho Komise se stala úprava vnitřní struktury úřadu, neboť bylo nutno zřídit posty pro nové komisaře Velké Británie, Dánska a Irska. Tento nárůst komisařů způsobil vzrůstající diferenciaci významu funkcí jednotlivých komisařů, protože bylo ztíženo rozdělení resortů, které spadaly pod příslušné komisaře resp. členské země. Toto první rozšíření Společenství vyvolalo tedy i zvýšení počtu asistujících výborů. I přes veškerou snahu opět poklesl význam Komise a iniciativa se přesouvala na půdu Rady.

Jenkinsova Komise

Působení Jenkinsovy Komise spadá do obtížného období, kdy stagnoval růst, inflace byla na vzestupu a náklady na energie stouply. I přes tyto náročné podmínky se podařilo

---

³¹ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 263

³² Tamtéž, s. 264

podniknout první kroky k vytvoření hospodářské a měnové unie a k vytvoření Evropského měnového systému³³.

Thornova Komise

V období Thornovy Komise bylo dokončeno rozšíření o jižní země tj. Řecko, Španělsko a Portugalsko³⁴. Komise se věnovala problematické otázce rybolovu a přispěla k rozvoji přeshraniční spolupráce v oblasti průmyslu. V této Komisi docházelo k častým změnám na postech komisařů.³⁵

Delorova Komise

Francouz Jacques Delors byl ve funkci předsedy Komise od 15. ledna 1985 do 5. ledna 1995 a jako další byl po W. Hallsteinovi ve funkci předsedy několik funkčních období. Dle nepsaného pravidla rotace tohoto postu mezi zakládajícími členy se předpokládalo, že v této komisi bude předsedou Němec, ale jako nejvhodnější kandidát byl shledán tento ekonom a politik, jež byl francouzským ministrem financí. Další podobnost tohoto předsedy s W. Hallsteinem lze nalézt v tom, že rovněž i Delorovo předsednictví bývá označováno za silné.

Delors si předsevzal, že postupně dokončí odsouhlasené ještě nerealizované plány, když podporoval koncepci supranacionální politické unie. Ovšem věděl, že k politické unii je třeba postupovat ve fázích, takže se soustředil na dokončení společného trhu a vytvoření hospodářské a měnové unie jako předstupňů politické unie. Komisaři druhé Delorovy Komise bývají nazýváni jako „otcové zakladatele eura“³⁶. Snaha o dobudování společného trhu se zase stala nejvýznamnější aktivitou první Delorovy Komise.³⁷ Delorova Komise si připsala další úspěch, kdy reformovala pravidla financování, aby zvýšila vlastní příjmy a posílila nezávislost Komise, ale sekundárně i nadnárodní charakter Společenství.

Při snaze o lepší fungování svého úřadu se Delors snažil neefektivní administrativní strukturu nahradit novými informačními kanály, takže zřizoval nové neformální pracovní skupiny. Druhá Delorova Komise byla vystavena tak zásadním otázkám, jako bylo sjednocení Německa a navázání kontaktů se zeměmi střední a východní Evropy, neboť působila v letech 1989 až 1993. Institucionální reforma se dostala do pozadí díky těmto

---

³³ *The Jenkins Commission* [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/jenkins/index_en.htm>.

³⁴ Tamtéž

³⁵ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 266

³⁶ *The Delors Commission* [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/delors/index_en.htm>.

³⁷ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 267

událostem. Kromě dokončování společného trhu a reformy rozpočtu se Komise věnovala ještě volnému pohybu pracovních sil a sociální problematice s tím související. Druhá Delorova Komise svolala mezivládní konference o měnové a politické unii, věnovala se přípravám vstupu nových členů Finska, Švédska a Rakouska. Smlouva o Evropské unii (EU) byla podepsána v době druhé Delorovy Komise tedy 7. února 1992 (Maastrichtská smlouva), a tak se Komise soustředila na plnění úkolů vzešlých z této smlouvy např. příprava společné měny a rozvoje II. a III. pilíře.

Santerova Komise

Santerova Komise se nejprve zabývala otázkami zaměstnanosti a obnovy hospodářského růstu, poté pokračovala v reformě zemědělské politiky a zvláště pak v realizaci hospodářské a měnové unie. Tato komise započala v decentralizaci, racionalizace a celkovém zjednodušení vnitřních postupů Komise. V době této Komise vznikla jednotná měna Euro³⁸.

Komise ovšem ukončila své funkční období předčasně za nestandardních podmínek. Komise podala demisi, neboť byla spojena s finančním skandálem, kdy zpráva Účetního dvora konstatovala opakovaný únik finančních prostředků, špatné hospodaření Komise, nedostatečnou odpovědnost komisařů za realizované programy, v případě některých komisařů dokonce zneužití finanční prostředků, korupci a podvody.

Gonzálesova Komise

Španěl Manuel Marin Gonzáles byl úřadujícím předsedou Komise pouze po přechodné období od 14. července 1999 do 15. září 1999. Amsterodamská smlouva od 1. května 1999 stanovila, že nový předseda Komise musí dostat souhlas Evropského parlamentu, takže bylo nutno o předsedovi hlasovat a nestačily pouhé politické konzultace. Evropským parlamentem byl schválen Romano Prodi a jeho Komisi Parlament potvrdil 15. září 1999.

Prodiho Komise

Komise měla poškozenou pověst a ztratila důvěryhodnost, proto Prodi chtěl zformovat silný tým komisařů a tak vyjednával osobně s národními reprezentacemi. V této Prodiho Komisi vznikly nové stálé pracovní skupiny: pro otázku růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, rovnost příležitostí, reformu Komise, meziinstitucionální vztahy a vnější vztahy. Proběhla reorganizace generálních ředitelstev, byl vytvořen vnitřní jednací řád

---

³⁸ *The Santer Commission* [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/santer/index_en.htm>.

Komise a vypracován vnitřní předpis pro chování komisařů. Tato komise podstatně přispěla k největšímu rozšíření Společenství (tzv. východnímu), a to o Maltu, Slovinsko, Maďarsko, Litvu, Slovensko, Polsko, Českou republiku, Estonsko, Lotyšsko a Kypr³⁹.

Barrosova Komise

Portugalec José Manuel Durao Barroso stojí v čele Komise od listopadu 2004 a funkční období jeho druhé Komise by mělo končit v roce 2014. Barrosova Komise v roce 2004, kdy po rozšíření čítalo Společenství 25 členských států, byla jako první Komise sestavena na základě principu jedna země – jeden komisař. Při sestavování první Barrosovy Komise došlo ke stažení italského kandidáta profesora Rocca Buttiglioneho, neboť europoslancům se nelíbily jeho postoje vůči homosexuálům a vnímání role žen ve společnosti. Maďarskému kandidátu László Kovácsovi byla sice vytýkána politická minulost, ale náhradníkem nahrazen nebyl, pouze pro své nedostatečné znalosti v oblasti energetiky získal namísto resortu energetiky oblast daní a celní unie.⁴⁰

Po rozšíření EU bylo nutné rozdělit stávající resorty nebo vytvořit nové, například nový post⁴¹ místopředsedkyně Komise pro meziinstitucionální vztahy a komunikační strategie nebo rozšíření Komise o další dva posty ochrany spotřebitele a pro mnohojazyčnost. Komise řešila dokončení východního rozšíření o Bulharsko a Rumunsko, a reformy primárního práva, kdy se podílela na přípravách Lisabonské smlouvy. Nelze zapomenout snahu Barrosovy Komise o zefektivnění a zjednodušení systému evropské legislativy a usnadnění její implementace.⁴²

---

³⁹ *The Prodi Commission* [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/prodi/index_en.htm>.

⁴⁰ BYDŽOVSKÁ, Marie. *Otazníky před Barrosovým týmem*. [online]. EUROSOP.CZ, 18. prosince 2009 [cit. 7. srpna 2010]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/9004/14871/clanek/otazniky-pred-barrosovym-tymem/>>.

⁴¹ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 276

⁴² Tamtéž, s 277

3 Fungování Komise

‘Komise‘ je označení použité v Římských smlouvách, zatímco předtím ve Smlouvě o založení Evropského společenství a oceli se tato instituce nazývala Vysoký úřad. Ve slučovací smlouvě bylo použito pojmenování Komise Evropských společenství a v Lisabonské smlouvě Evropská komise. Sídlem Komise je Brusel, některá pracoviště se nacházejí i v Lucembursku.

Bez ohledu na momentální vnitropolitické spory v členských zemích by měla být právě Komise ta instituce Společenství, která jako supranacionální orgán dokáže zaujmout nezávislý a komplexní pohled na potřeby Společenství, takže hájí primárně zájmy Společenství vůči zájmům členských zemí.

Smlouva o Evropské unii charakterizuje Evropskou komisi v článku 17 odst. 1 takto⁴³: Komise podporuje obecný zájem Unie a k tomuto účelu činí vhodné podněty; zajišťuje uplatňování Smluv a opatření; dohlíží na uplatňování práva Unie; plní rozpočet a řídí programy; vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce; s výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky zajišťuje vnější zastupování Unie.

3.1 Složení

Označení Komise je používáno ve dvojitým významu⁴⁴: a) označuje členy Komise, tedy skupinu mužů a žen, kteří jsou jmenováni členskými státy a Parlamentem, aby tento orgán vedli a přijímali jeho rozhodnutí (sbor komisařů); b) odkazuje na samotný orgán a na jeho zaměstnance, kteří jsou začlenění do útvarů.

3.1.1 Kolegium komisařů

Komise se skládá ze zástupců jednotlivých členských zemí. Odstavec 3 článku 17 Smlouvy o Evropské unii říká, že členové Komise nevyžadují ani nepřijímají pokyny od žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu, z čehož je patrné, že Komise zastupuje zájmy Evropské unie jako celku⁴⁵. Smlouva o fungování EU v článku 245 zakazuje členům

---

⁴³ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 8. srpna 2010)

⁴⁴ *Jednací řád Evropské komise* [online]. Europa, 13. srpna 2010 [cit. 2. září 2010]. Dostupné na <http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/o10004_cs.htm>.

⁴⁵ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 8. srpna 2010)

Komise během funkčního období vykonávat jakoukoliv výtěžnou činnost i nevýtěžnou profesionální činnost⁴⁶.

Do roku 2004 velké státy jako Francie, Německo, Itálie, Velká Británie a Španělsko byly ‘zastoupeny‘ dvěma členy, ostatní menší státy měly jednoho zástupce. Smlouva z Nice provedla úpravu tak, že Komise se skládá z jednoho státního příslušníka každého členského státu, takže po posledním rozšíření o Rumunsko a Bulharsko má Komise 27 členů.

V Lisabonské smlouvě je uvedeno, že od 1. listopadu 2014 se má Komise skládat z takového počtu členů, který odpovídá dvěma třetinám počtu členských zemí, a to včetně předsedy a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, jestliže Rada nerozhodne jednomyslně o změně počtu členů Komise. Výběr členů má být na základě naprosto rovné rotace mezi členskými státy, jež má odrážet jejich demografickou a zeměpisnou různorodost. Tento systém rotace má stanovit Evropská rada jednomyslně. Problematika počtu členů Komise bude řešena v jiné kapitole této práce.

Článek 245 Smlouvy o fungování EU obsahuje ustanovení, že členové Komise se při svém nástupu slavnostně zavazují dodržovat během výkonu své funkce i po jeho skončení povinnosti vyplývající z jejich postavení, zejména povinnost čestného a zdrženlivého jednání při přijímání některých funkcí nebo některých výhod po uplynutí funkčního období. V případě porušení těchto povinností může Soudní dvůr na návrh Rady rozhodující prostou většinou nebo Komise rozhodnout podle okolností o odvolání člena nebo odnětí jeho nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky.⁴⁷

3.1.2 Předseda Komise

Funkce předsedy Komise je jednou z nejvýznamnějších pozic v Unii, neboť ji reprezentuje na veřejnosti a v médiích. Předseda je ten, kdo má politický vliv na činnost Komise, takže mnohdy závisí na jeho silných vlastnostech.

Předseda Komise dle článku 17 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii: a) vymezuje směry, v jejichž rámci Komise plní své úkoly; b) rozhoduje o vnitřní organizaci Komise, aby zajistil soudržnost, výkonnost a kolegiální její činnosti; c) jmenuje místopředsedy, kromě vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, z řad členů Komise⁴⁸.

⁴⁶ Článek 245 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 9. srpna 2010)

⁴⁷ Článek 245 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 9. srpna 2010)

⁴⁸ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 9. srpna 2010)

Na předsedovi je, aby získal pro záměry Komise podporu členských států a Evropského parlamentu. Ve styku s ostatními institucemi Unie zastupuje Komisi předseda. Článek 248 Smlouvy o fungování EU uvádí, že působnost Komise strukturuje a přiděluje jejím členům předseda, předseda může změnit rozdělení působnosti i během funkčního období, členové Komise vykonávají úkoly, jež jim předseda svěřil, pod jeho vedením⁴⁹.

3.1.3 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Za souhlasu předsedy Komise je vysoký představitel jmenován kvalifikovanou většinou Evropské rady a stává se jedním z místopředsedů Komise, takže jeho jmenování schvaluje Evropský parlament. Tato funkce byla nově zřízena na základě Lisabonské smlouvy za účelem řídit vnější politiku Unie. V rukou jedné osoby jsou soustředěny pravomoci týkající se zahraniční a bezpečnostní politiky, aby tak vnější činnost EU získala na soudržnosti, účinnosti a viditelnosti. Lisabonská smlouva klade za úkol i předsedovi Evropské rady, aby zastupoval EU na své úrovni, ale ponechává na praxi, aby praxe rozhodla o roli každého z nich⁵⁰.

Dříve na evropské úrovni vykonávaly pravomoci vysokého představitele různé osoby: vysoký zmocněnec pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (který byl představitelem tzv. 'bruselizace' společné zahraniční a bezpečnostní politiky⁵¹) a komisař pro vnější vztahy, společně s předsedou Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. Vysoký představitel se podílí na společné zahraniční a bezpečnostní politice Unie tím, že vypracovává návrhy této politiky a provádí přijatá rozhodnutí. Vysoký představitel vykonává funkci reprezentační, kdy vede politický dialog se třetími zeměmi a je pověřen, aby vyjadřoval stanoviska EU v mezinárodních organizacích.

Vysoký představitel má zabezpečit v Radě soudržnost a kontinuitu činností, které souvisí s vnější politikou EU, a proto předsedá Radě pro zahraniční věci. V Komisi je vysoký představitel pověřen úkoly, jež Komisi náleží v oblasti vnějších vztahů, a má dohlížet na koordinaci vnější politiky a ostatních politik a útvarů Komise. Při výkonu funkce vysokého představitele je nápomocna Evropská služba pro vnější činnost, jejíž fungování a organizace

---

⁴⁹ Článek 248 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 9. srpna 2010)

⁵⁰ *Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku* [online]. Europa, 30. prosince 2009 [cit. 9. srpna 2010]. Dostupné na <

http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0009_cs.htm>.

⁵¹ SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 281

jsou dány rozhodnutím Rady na návrh vysokého představitele. Evropská služba pro vnější činnost spadá tedy do pravomoci vysokého představitele, neboť se o ni opírá při vypracovávání návrhů souvisejících s vnější politikou Unie a při provádění rozhodnutí přijatých Radou v této oblasti.

Článek 18 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že vysoký představitel vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie, přispívá svými návrhy k vytváření této politiky a provádí ji jako zmocněnec Rady, jíž předsedá, stejně jedná i v oblasti společné bezpečnosti a obranné politiky. Odstavec 4 pokračuje tím, že vysoký představitel zajišťuje vnější činnosti Unie, v rámci Komise odpovídá za úkoly, jež jí přísluší v oblasti vnějších vztahů, a za koordinaci dalších hledisek vnější činnosti Unie.⁵²

Konkrétněji o vysokém představiteli bude pojednáno v kapitole týkající se Lisabonské smlouvy.

3.2 Jmenování, mandát a funkční období

Čtyřletý mandát člena Komise byl Maastrichtskou smlouvou prodloužen na pětiletý za účelem zajištění souběhu s funkčním obdobím Evropského parlamentu⁵³. Institut potvrzení Komise ve funkci byl zaveden Maastrichtskou resp. Amsterodamskou smlouvou. Členské státy na základě společné shody jmenovaly jednomyslně nového předsedu. Tohoto předsedu schválil poté Evropský parlament. Členské země potom s předsedou navrhly ostatní členy Komise. Evropský parlament následně hlasoval o celé Komisi po slyšení v příslušných výborech. Na zasedání Rady proběhlo konečné jmenování.

Smlouva z Nice provedla další úpravy ve jmenování Komise. Článek 17 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii vymezuje ustavení Komise takto: S přihlédnutím k volbám do Evropského parlamentu a po náležitých konzultacích navrhne Evropská rada kvalifikovanou většinou Evropskému parlamentu kandidáta na funkci předsedy Komise. Tohoto kandidáta zvolí Evropský parlament většinou hlasů všech svých členů. Rada vzájemnou dohodou se zvoleným předsedou přijme seznam dalších osob, které navrhuje jmenovat členy Komise. Jsou vybíráni na základě návrhů členských států v souladu s kritérii uvedenými v odst. 3 druhém pododstavci o způsobilosti. Předseda, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a ostatní členové Komise podléhají jako sbor schválení Evropským

---

⁵² Článek 18 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 10. srpna 2010)

⁵³ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 25

parlamentem. Na základě tohoto schválení jmenuje Evropská rada Komisi kvalifikovanou většinou.⁵⁴

Úloha Evropského parlamentu v tomto postupu není jen formální záležitostí, neboť při veřejných slyšeních ve výborech je Parlament aktivní a (může požádat o náhradního kandidáta) kandidáta nemusí schválit po jeho projevu anebo doporučit pro daný sektor vzhledem k jeho odborným znalostem. V praxi se respektuje i neformální právo veta velkých členských států, které mohou zablokovat jmenování předsedy Komise, když s navrženým kandidátem nesouhlasí.

Členské státy nominují na členy Komise obvykle podle toho, k jaké politické shodě dospějí vládnoucí politické formace. Vláda členského státu nemá pravomoc komisaře odvolat, jakmile je Komise jmenována Radou. Článek 17 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii určuje, že členové Komise jsou vybíráni podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti, a že nepřijímají ani nevyžadují pokyny žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu, a že se zdrží jakéhokoli jednání neslučitelného s povahou své funkce nebo plněním svých úkolů⁵⁵.

Po skončení pětiletého funkčního období může být komisař jmenován opětovně do funkce. Mandát člena Komise končí smrtí, rezignací (odstoupením) nebo odvoláním na základě rozhodnutí Soudního dvora. Článek 247 Smlouvy o fungování EU určuje, že přestane-li kterýkoli člen Komise splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo se dopustí vážného pochybení, může být odvolán Soudním dvorem na návrh Rady rozhodující prostou většinou nebo Komise⁵⁶. Článek 17 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii obsahuje ustanovení, kdy člen Komise odstoupí, pokud jej k tomu vyzve předseda Komise⁵⁷. Odvolat vysokého představitele unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku může Evropská rada dle článku 18 odst. 1. Článek 17 odst. 1 určuje, že Komise je jako sbor odpovědná Evropskému parlamentu⁵⁸. V souladu s článkem 234 Smlouvy o fungování Evropské unie může Evropský parlament Komisi vyslovit nedůvěru. V případě vyslovení nedůvěry členové Komise

---

⁵⁴ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 10. srpna 2010)

⁵⁵ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 10. srpna 2010)

⁵⁶ Článek 247 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 8. listopadu 2010)

⁵⁷ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 10. srpna 2010)

⁵⁸ Článek 17 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 10. srpna 2010)

kolektivně odstoupí ze svých funkcí a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku odstoupí ze své funkce v Komisi.⁵⁹

V souvislosti s tímto je vhodné uvést jeden příklad z praxe. Předseda Komise Jacques Santer požádala Evropský parlament o vyslovení vy 12. ledna 1999 a vyslovil souhlas s vytvořením zvláštní nezávislé komise expertů, aby mohla potvrdit nebo vyvrátit nedostatky zjištěné Účetním dvorem. Finanční skandál Santerovy Komise potvrdila zpráva komise nezávislých expertů zveřejněná 15. března 1999, kdy se v tentýž den Komise sešla. Následující den 16. března 1999 podali členové Komise kolektivně demisi, aby předešli svému odvolání. Evropský parlament tak doposud ještě nedůvěru nemohl vyslovit žádné Komisi.

3.2.1 Pravomoci Evropského parlamentu při kreaci sboru komisařů

Dvojí schválení ze strany Evropského parlamentu, nejprve designovaného předsedy a poté celého navrženého sboru komisařů, se dostal do Smluv až po Maastrichtu⁶⁰. Evropský parlament schvaluje nejdříve většinou hlasů svých členů navrženého kandidáta na funkci předsedy. Nezávislá-li potřebnou většinu, navrhne Evropská rada do jednoho měsíce kvalifikovanou většinou nového kandidáta, jehož zvolí Evropský parlament stejným postupem.

V následujícím kroku probíhá tzv. 'grilování' kandidátů na komisaře při veřejných slyšeních ve výborech. Evropský parlament nehlasuje o každém kandidátu na komisaře zvlášť, ale může si vynutit za kandidáta náhradníka, jak se stalo v případě italského kandidáta Rocca Buttiglioniho do první Barrosovy Komise, jestliže není spokojen s jeho projevem. Anebo může pro navrhovaného kandidáta doporučit jinou oblast působnosti, když není přesvědčen o jeho odborných znalostech, jak se to stalo v případě maďarského kandidáta László Kovácse do téže Komise, kdy místo energetiky získal resort daní a cel.

Po těchto slyšeních ve výborech teprve Evropský parlament schvaluje Komisi jako sbor komisařů, tzn. předsedu, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a ostatní členy Komise.

---

⁵⁹ Článek 234 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 11. srpna 2010)

⁶⁰ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 26

3.3 Struktura, organizace činnosti a fungování

Všichni komisaři kromě předsedy mají přiděleny oblasti, za něž jsou zodpovědní. Komisař tak řídí jedno nebo více generálních ředitelství.

Organizačně lze Komisi rozdělit na generální ředitelství, služby Komise, kabiny komisařů a ostatní specializované útvary. Specializované úkoly plní např. překladatelská služba, právní služba, služba pro vnitřní audit nebo služba pro personální otázky. Generální sekretariát se stará o chod celé Komise a v jeho čele stojí generální tajemník.

3.3.1 Administrativní aparát

Kromě kolegia komisařů tvoří administrativní aparát Komise zhruba 30 000 osob, z nichž je většina jsou stálí spolupracovníci⁶¹. Systém vnitřní hierarchie zaměstnanců je podrobně regulován ve služebním řádu tzv. statutu, jež je platný pro všechny instituce EU. Zaměstnanci Komise jsou členěni na stálé a ostatní zaměstnance. Stálý (statutární) pracovník Komise je vybrán na základě konkursu. Konkursy organizuje úřad EPSO (European Personnel Selection Office) pro všechny instituce EU. Forma konkursu je dvoustupňová: písemný test z reálií evropské integrace, logického myšlení a cizího jazyka, poté ústní pohovor před komisí složenou z úředníků EPSO a Komise. Úspěšné absolvování konkursu umožní kandidáta zařadit do oficiálního seznamu osob způsobilých k práci v institucích EU, takže následně jsou osoby ze seznamu osloveny s nabídkou na konkrétní post v některé instituci EU.

Přijímání pracovníků prochází tak vysoce selektivním výběrem, že po přijetí resp. uplynutí zkušební doby pracovníci požívají značné služební stability s de facto definitivou. Služební poměr lze ukončit⁶²: dobrovolnou rezignací; povinnou rezignací, jestliže pracovník přestane splňovat formální požadavky na svůj post, např. pozbude občanství členského státu; nuceným odchodem do důchodu z důvodů obecných zájmů instituce, např. po přistoupení nového členského státu je třeba na vyšší úřednické posty dosadit reprezentanty nových členských států, což není disciplinární sankce a část platu zůstane zaměstnanci vyplácena; propuštěním z důvodu neschopnosti vykonávat svěřené úkoly; odchod při dosažení věku 65 let; propuštěním jako sankci v rámci disciplinárního řízení, kdy nejvážnější sankcí je odnětí sociálních výhod.

---

⁶¹ ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 50

⁶² Tamtéž, s. 54

Alternativní metody zaměstnávání přináší větší flexibilitu a nižší náklady oproti zaměstnávání stálých pracovníků dle služebního řádu. Takoví zaměstnanci neprocházejí konkursem, uzavřou pracovní smlouvu s institucí, jež stanoví detaily jejich pracovní náplně, včetně délky působení v instituci. Tyto nestatutární zaměstnanci jsou dočasný personál, přidružený personál, smluvní zaměstnanci a místní zaměstnanci. Dočasný personál nemá zaručenu definitivu, ale jeho postavení se řídí služebním řádem, takže mohou zastávat i velmi vysoké funkce např. v kabinetech komisařů. Přidružený personál zajišťuje překlenutí dočasného pracovního náporu např. po přistoupení nových členských států nebo pokrytí dočasně volného pracovního místa např. zástup za mateřskou dovolenou. Smluvní zaměstnanci, najímáni na dobu určitou, se využívají k jak pomocným pracím tak k odborným úkolům. Místní zaměstnanci jsou najímáni např. na delegacích Komise mimo EU.⁶³

Úředníci, vyslaní z administrativ členských zemí, jsou dočasně umístěni např. v Bruselu, kde plní přidělené úkoly. Jsou ovšem i nadále součástí veřejné správy svého členského státu, takže plat pobírají stále z rozpočtu své mateřské instituce, pouze dočasně zvýšené náklady spojené s pobytem při Komisi jim platí EU.

3.3.2 Kabinety

Kabinet má každý komisař a jeho personální obsazení si určuje sám, takže si může zvolit osoby se zkušeností z vnitřního fungování Komise nebo osoby, jež s ním dříve již pracovaly ve vnitrostátní politice nebo experty. Předseda mívá kabinet dvojnásobný oproti ostatním komisařům, nynější kabinet předsedy Barrosa má 36 členů.

Kabinet plní funkci sekretariátu, zajišťuje politický a poradní servis a koordinuje činnost pro zasedání orgánu. Před formální schůzí kolegia komisařů se scházejí šéfové kabinetů jednotlivých komisařů k předjednání agendy, a jestliže se shodnou na některé otázce, komisaři již takovou otázku neprobírají. Komisař je omezen podmínkou, že kabinet se musí skládat ze státních příslušníků tří nebo více členských států.

Kabinety mají za úkol⁶⁴: a) asistovat komisaři v oblasti, za niž je odpovědný; b) přispívat k realizaci jeho politické strategie vč. vytváření a prezentace jeho politické image; c) zajišťovat administrativu; d) udržovat kontakty s členskými státy. Kabinety organizují kontakty s odbornou úrovní generálních ředitelství, vedoucí kabinetů se scházejí na

---

⁶³ ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 54

⁶⁴ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 285

předjednání agendy kolegia Komise za předsednictví generálního tajemníka sekretariátu Komise. Zájmové resp. nátlakové skupiny kontaktují právě kabinet komisaře, když mají zájem ovlivnit komisaře v nějaké otázce resp. legislativním návrhu.

3.3.3 Generální ředitelství

Generální ředitelství (DG) odpovídají resortům, jež předseda přiděluje jednotlivým komisařům. DG uvedený resort věcně obhospodařuje na administrativní a technické úrovni. Generální ředitelství se dále člení na ředitelství a ty následně na oddělení, úředníci se s příchodem nového komisaře nemění. Velikost a vnitřní organizace se u jednotlivých generálních ředitelství liší podle spravované oblasti, průměrně zaměstnává 400 pracovníků.

Generální ředitelství jsou označena slovním názvem resortu, kterého se týkají. V dřívějších letech byla označena písmeny DG a římskými číslicemi. Následující schéma zobrazuje generální ředitelství Komise za předsedy Jacquese Santera, kdy byla označena DG.

3.3.4 Generální sekretariát Komise

Generální sekretariát stejně jako úřad tiskového mluvčího a právní služby je přímo podřízen předsedovi Komise. Generální sekretariát neslouží pouze potřebám komisařů, ale i ke koordinaci kontaktů s dalšími institucemi EU. Úlohou generálního sekretariátu je zajišťovat schůzky komisařů, kabinetů a ředitelů, dále udržovat nezbytnou úroveň informovanosti všech příslušných orgánů uvnitř Komise, sledovat dodržení všech procedurálních postupů a provedení všech nezbytných konzultací. Generální sekretariát je členěn na jednotlivá ředitelství podle kontaktů, jež udržují s dalšími institucemi a podle souvisejících úkolů.

Generální sekretariát nynější Komise má přibližně 600 zaměstnanců⁶⁵. Na svých internetových stránkách zmiňuje generální sekretariát tyto své úkoly⁶⁶: a) iniciuje, definuje a navrhuje strategické cíle a priority Komise a utváří průřezové politiky; b) koordinuje, zajišťuje, radí a předkládá věci k rozhodnutí, aby se zajistila koherence, kvalita a provádění politik, právních předpisů a operací napříč politickými oblastmi a útvary Komise; c) usnadňuje hladký chod Komise a za tímto účelem zajišťuje plánování a provoz efektivní a

---

⁶⁵ *Generální sekretariát. Vítejte na stránkách generálního sekretariátu Evropské komise* [online]. Evropa, 10. února 2012 [cit. 8. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/what_we_do/index_cs.htm>.

⁶⁶ *Generální sekretariát. Úkoly generálního sekretariátu* [online]. Evropa, 30. července 2012 [cit. 8. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/mission/index_cs.htm>.

moderní registratury; d) vystupuje jako styčný bod mezi Komisí a ostatními orgány EU, národními parlamenty, nevládními organizacemi a dalšími subjekty; e) podporuje institucionální roli Komise a rozvoj transparentní a odpovědné evropské administrativy, která slouží občanům a funguje podle nejpřísnějších pravidel etiky a integrity.

3.3.5 Generální ředitelství pro tlumočení

Generální ředitelství pro tlumočení je další horizontálně působící služba uvnitř Komise, spadá pod komisaře odpovědného za mnohojazyčnost, zabezpečuje tlumočení a organizaci konferencí. Tlumočnický a překladatelský aparát je největším, neboť zaměstnává 600 stálých tlumočnicků a k nim ještě 300 – 400 externích tlumočnicků denně (akreditovaných externích tlumočnicků jsou 3000). Úředních jazyků EU je nyní 23 oproti čtyřem v prvním společenství ESUO, a denně se koná 50 – 60 zasedání.⁶⁷

V úředních jazycích EU se projednávají a publikují veškeré právní akty, je třeba v nich zajistit komunikaci i s evropskou veřejností. Vyhотовování pracovních verzí legislativních návrhů a poté oficiálních dokumentů je nejnáročnější, neboť je třeba hledat odpovídající jazykové ekvivalenty pro klíčové termíny.

Posláním DG pro tlumočení je umožnit mnohojazyčnou komunikaci tak, že: a) poskytuje kvalitní tlumočnické služby; b) zabezpečuje efektivní služby při organizování konferencí, včetně technické podpory a řešení moderních konferenčních místností; c) pomáhá s realizací nové strategie Komise pro mnohojazyčnost⁶⁸.

3.3.6 Expertní skupiny Komise

Komise zřizuje anebo pouze spravuje a financuje různé expertní a poradní skupiny. Úlohy, pro něž jsou tyto expertní skupiny využívány, jsou uvedeny na internetových stránkách Evropské komise: a) připravit legislativní návrhy a politické iniciativy (právo Komise na legislativní iniciativu); b) připravit akty v přenesené pravomoci; c) provést stávající právní předpisy EU a realizovat její programy a politiky (včetně koordinace a spolupráce s členskými státy a zainteresovanými subjekty)⁶⁹.

---

⁶⁷ *Tlumočení. O nás* [online]. Europa, 14. března 2012 [cit. 8. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/dgs/scic/about-dg-interpretation/index_cs.htm>.

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ *REJSTŘÍK EXPERTNÍCH SKUPIN KOMISE s dalších podobných subjektů. Úvod* [online]. Europa [cit. 9. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?Lang=CS>>.

Expertní skupiny zajišťují poradenství a poradní skupiny zajišťují konzultace, jedná se buď o vědecké poznatky nebo o praktické zkušenosti. Expertní skupina se skládá z nejméně šesti členů veřejného nebo soukromého sektoru a existují dva typy těchto skupin: a) formální expertní skupiny, zřízené rozhodnutím Komise; b) neformální expertní skupiny, zřízené útvarem Komise.⁷⁰

Komise na svých webových stránkách dále charakterizuje expertní skupiny takto⁷¹: „Expertní skupiny jsou vlastně diskusní fóra, která poskytují zprávy, doporučení a názory od široké řady zainteresovaných subjektů a z různých zdrojů. Komise ani její útvary nejsou povinny brát tato doporučení a názory v úvahu a odborné znalosti expertních skupin mohou využívat podle svých potřeb. Když Komise navrhuje nové politiky a opatření, snaží se vždy najít ta nejlepší řešení, které jsou v obecném zájmu EU a členských zemí.“

3.4 Rozhodování Komise⁷²

Komise jedná ve sboru, podle zásady kolegiality se všichni členové Komise podílejí rovným dílem na účasti v tomto orgánu a na přijímání jeho rozhodnutí, takže rozhodnutí jsou přijímána společně a tak všichni členové nesou kolektivní odpovědnost.

Příprava dokumentu, jež má být předložen ostatním komisařům, je proces, kdy odpovědný útvar včas konzultuje spolupracující útvary nebo útvary, jež mají na návrhu oprávněný zájem. V případě nesouhlasu musí odpovědný útvar přiložit odlišná stanoviska těchto útvarů a každý návrh musí přezkoumat právní služba. Dle jednacího řádu má Komise k dispozici čtyři interní postupy pro přijímání návrhů (směrnic, nařízení, rozhodnutí), sdělení a rozhodnutí v oblasti řízení nebo správy. Nejvyšší postup je zasedání Komise, jež se vztahuje na nejvýznamnější návrhy, které musí být před svým přijetím ústně projednány ve sboru.

Zasedání svolává předseda, a to alespoň jednou týdně a další podle nutnosti, zasedání jsou neveřejná a jednání důvěrná. Účastní se jich všichni komisaři a generální tajemník. V případě nepřítomnosti některého komisaře se může zasedání zúčastnit vedoucí jeho kabinetu a na vyzvání předsedy může přednést stanovisko nepřítomného komisaře. Komise se může rozhodnout, zda vyslechne i jiné osoby.

---

⁷⁰ REJSTRÍK EXPERTNÍCH SKUPIN KOMISE s dalších podobných subjektů. Co to jsou expertní skupiny [online]. Europa [cit. 9. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=faq.faq&aide=2>>.

⁷¹ Tamtéž

⁷² Jednací řád Evropské komise [online]. Europa, 13. srpna 2010 [cit. 9. listopadu 2012]. Dostupné na <http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/o10004_cs.htm>.

Pořad jednání každého zasedání Komise stanoví předseda. Komisaři mohou navrhnout do pořadu jednání body, jejichž projednání považují za nezbytné. Sbor může projednat na návrh svého předsedy i body, jež v pořadí jednání nejsou zapsány. Zpravidla jsou rozhodnutí sboru přijímána shodou, ale na žádost kteréhokoli komisaře může sbor hlasovat, a poté lze rozhodnutí přijmout prostou většinou hlasů komisařů. Výsledky jednání jsou uváděny v zápisu ze zasedání. Ostatní tři postupy jsou určeny k tomu, aby zbavily sbor povinnosti jednat o rozhodnutích, jež se týkají řešení běžných záležitostí a nevyžadují projednání komisaři.

Písemný postup je takový, kdy souhlas členů Komise s návrhem může být získán písemným postupem. Návrh, k němuž žádný člen Komise během stanovené lhůty nepodal žádnou výhradu nebo na ní netrval, je považován za Komisí přijatý.

Zmocnění je postup, kdy sbor může zmocnit jednoho nebo více svých členů, aby si vzal na starost opatření pro řízení nebo správu. Rovněž může pověřit jednoho nebo více svých členů, aby přijali konečné znění aktu nebo návrhu předkládaného jiným orgánům, jehož obsah byl již vymezen během jednání.

Přenesení pravomoci a další pověření znamená, že sbor může pověřit generální ředitele, aby jeho jménem přijali opatření pro řízení nebo správu. Generální ředitelé mohou těmito povinnostmi dále pověřit příslušné vedoucí útvarů, a to za podmínek stanovených prováděcími pravidly.

Zápis je vypracován z každého zasedání Komise, schválen je sborem při následujícím zasedání. Každý z komisařů dává za pomoci svého kabinetu příslušným útvarům či generálním ředitelstvím pokyny týkající se provedení úkolů, které mu přísluší. Na výkon rozhodnutí dohlíží generální tajemník, zajišťuje oznámení a zveřejnění aktů Komise v Úředním věstníku Evropské unie a jejich zaslání ostatním orgánům.

4 Právomoci

Při založení projektu EHS, jež měl mít dlouhodobý charakter společného trhu, došlo k odlišnému řešení institucionálního rámce EHS, neboť již byly zkušenosti s fungováním ESUO. Supranacionálnímu orgánu, Komisi, byla ponechána pravomoc legislativní iniciativy, rozhodovací pravomoc však byla přesunuta na orgán zastupující vlády členských států, Radu ministrů. Byla tak posílena vazba mezi politickým rozhodnutím o společných pravidlech přijatých na úrovni společenství a naplňováním těchto pravidel, za něž nesly odpovědnost vlády členských států.⁷³

4.1 Kontrolní pravomoci

Komise má omezené prostředky k odhalení porušení práva, v případě neprovedení směrnice členským státem je to jednodušší, z pravidelných zpráv ostatních institucí lze rovněž získat poznatky o porušení, úředníci vypátrají část porušení svou činností a nejvíce informací získá Komise formou stížností jednotlivců, firem či zájmových skupin. Pro tyto stížnosti je připraven formulář, který ovšem není povinný při podání stížnosti⁷⁴. Komise se na konci roku 2009 zabývala více než 2900 stížnostmi, z nichž 77 % bylo vyřešeno ještě před neformální žádostí o vyjádření, 12 % před vydáním odůvodněného stanoviska, 7 % před vydáním rozsudku Soudního dvora EU a 4 % se tak dostala do stadia rozsudku⁷⁵.

4.1.1 Komise v roli 'strážkyně smluv'

Komise je kontrolním orgánem v roli „strážkyně Smluv“, když je její povinností dbát o řádnou aplikaci Smluv a sekundárního práva a dalších opatření vydaných orgány Unie⁷⁶. Komise prosazuje evropské právo a dohlíží na jeho dodržování, tzn. že je zodpovědná za zajištění řádného uplatňování zákonů Unie ve všech členských zemích⁷⁷. Řízení pro porušení práva zahájí Komise, pokud zjistí, že některá členská země neuplatňuje právní předpis Unie.

Dle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie má-li Komise za to, že stát nesplnil povinnost vyplývající pro něho ze Smluv, vydá o tom odůvodněné stanovisko poté,

⁷³ PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 1950-1957* [online]. EUROSOP.CZ [cit. 12. srpna 2012]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

⁷⁴ *Uplatňování práva Evropské unie. Podání stížnosti* [online]. Europa, 11. června 2012 [cit. 10. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_cs.htm>.

⁷⁵ KLÍMA, Karel et al. *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 316

⁷⁶ TICHÝ, Luboš et al. *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. s. 168

⁷⁷ DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. 133

co umožní tomuto státu podat vyjádření⁷⁸. Dále článek uvádí, že nevyhoví-li tento stát stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie. Dle článku 260 Smlouvy o fungování EU shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, je tento stát povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie⁷⁹. Dále článek pokračuje: má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit. Navrhne paušální částku nebo penále, jež je dotyčný členský stát povinen zaplatit ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem. Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že dotyčný členský stát nevyhověl jeho rozsudku, může mu uložit zaplacení paušální částky nebo penále.

Příkladem, kdy Komise předala věc Soudnímu dvoru, je případ zneškodnění odpadů na řeckém ostrově Kréta. První rozsudek Soudního dvora C-45/91 ze dne 7. dubna 1992 konstatoval porušení povinností vyplývajících ze Smluv. Druhý rozsudek Soudního dvora C-387/97 ze dne 4. července 2000 uložil Řecku platit penále ve výši 20 000 EUR za každý den nesplnění Smlouvy. Komise navrhovala udělení pokuty ve výši 24 600 EUR denně, Řecko zaplatilo v prosinci 2000 pokutu za červenec až září 2000 ve výši 1 760 000 EUR a bylo vyzváno Komisí, aby pokutu platilo v měsíčních splátkách⁸⁰. Takovéto periodické penále coby donucovací prostředek ke splnění rozsudku bylo v tomto rozsudku Komise v. Řecko použito poprvé.

Dalším příkladem může být rozsudek Soudního dvora ve věci Komise v. Francie C-304/02 z 12. července 2005, týkající se rybolovu, v němž byla uložena paušální částka ve výši 20 000 000 EUR a penále ve výši 57 671 250 EUR za každé šestiměsíční období, v němž nebudou zcela splněny povinnosti vyplývající z rozsudku, jímž bylo konstatováno porušení práva EU. Komise navrhovala penále ve výši 316 500 EUR denně. Ve shrnutí rozsudku se uvádí: není vyloučeno použít oba druhy sankcí, zejména pokud neplnění povinností trvalo po dlouhou dobu a současně má tendenci nadále přetrvávat.⁸¹

---

⁷⁸ Článek 258 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 18. srpna 2010)

⁷⁹ Článek 260 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 18. srpna 2010)

⁸⁰ *EUR-Lex. Přístup k právu Evropské unie* [online]. Evropa, 15. května 2005 [cit. 10. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002CJ0304:CS:HTML>>.

⁸¹ *Competition. Policy areas* [online]. Evropa [cit. 18. srpna 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/competition/index_en.htm>.

Článek 259 Smlouvy o fungování EU se týká členských států, kdy má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie. Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá ze Smluv, předloží věc Komisi. Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření. Nevydá-li Komise takové stanovisko ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie i bez stanoviska Komise.⁸²

V rámci výkonu svých kontrolních pravomocí musí Komise samozřejmě disponovat potřebnými informacemi. Mnoho prováděcích aktů Rady, zejména směrnice týkající se harmonizace, ukládají členským státům povinnost poskytnout informace umožňující Komisi posoudit, zda státy plní či neplní své závazky. Ze vztahu kontrolní pravomoci Komise k podnikání také pramení povinnost poskytnout Komisi informace, s čímž souvisí vyšetřovací právo Komise, popř. řízení, které zajistí Komisi nezbytná požadovaná data jinou možnou cestou.⁸³ Článek 337 Smlouvy o fungování EU obsahuje obecné ustanovení týkající se sběru informací a dat Komisí za podmínek a v mezích stanovených Radou rozhodující prostou většinou v souladu se Smlouvami⁸⁴.

4.1.2 Role Komise v rámci žalob u Soudního dvora EU

Po zjištění porušení evropského práva má Komise povinnost podat žalobu na členský stát pro nedodržování nebo nezavádění práva EU⁸⁵. Komise kromě této žaloby hraje důležitou roli i v rámci ostatních žalob rozhodovaných Soudním dvorem EU, a to zejména u žaloby na neplatnost a žaloby na nečinnost, v nichž má Komise postavení tzv. privilegovaného žalobce, tzn. že může podat žalobu, aniž by byla povinná prokazovat specifický zájem na věci.

Článek 263 Smlouvy o fungování EU stanoví, že Soudní dvůr EU přezkoumává legalitu legislativních aktů Rady, Komise a Evropské centrální banky, s výjimkou doporučení a stanovisek, a rovněž aktů Evropského parlamentu a Evropské Rady, které mají právní

---

⁸² Článek 259 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 19. srpna 2010)

⁸³ KAPTEYN, Paul, MCDONNELL, Alison. *The Law of the European Union and the European Communities*. 4th ed. Alphen: Kluwer Law International. 2008. s. 197

⁸⁴ Článek 337 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 19. srpna 2010)

⁸⁵ DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. 133

účinky vůči třetím osobám⁸⁶. Smlouva o založení EHS ve svém článku 173 neměla Evropský parlament vyjmenovaný mezi privilegovanými žalobci, kterými byly v tomto ustanovení Rada a Komise. Článek 263 Smlouvy o fungování EU nyní stanoví, že Soudní dvůr má za tím účelem pravomoc rozhodovat o žalobách podaných členskými státy, Evropským parlamentem, Radou nebo Komisí pro nedostatek příslušnosti, pro porušení podstatných formálních náležitostí, pro porušení Smluv nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejich provádění anebo pro zneužití pravomoci⁸⁷. Takovýto právní akt je následně shledán neplatným od počátku s účinky orga omnes, tj. vůči všem subjektům. Tzv. semi-privilegovanými žalobci, jež mohou podat žalobu pro neplatnost k ochraně svých práv, jsou dle téhož článku Účetní dvůr, Evropská centrální banka a Výbor regionů. Jako žalobce nepriviligovaný může žalobu pro neplatnost podat každá fyzická nebo právnická osoba proti aktům, které jsou jí určeny nebo které se jí osobně nebo bezprostředně dotýkají, jakož i proti právním aktům s obecnou působností, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. Tyto žaloby pro neplatnost podle stejného článku musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl.

Na žaloby na nečinnost institucí a jiných subjektů EU se vztahují ustanovení článku 265 Smlouvy o fungování EU, jež stanoví, že poruší-li Evropský parlament, Evropská Rada, Rada, Komise nebo Evropská centrální banka Smlouvy tím, že nepřijme rozhodnutí, mohou členské státy a ostatní orgány Unie předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie, aby určil, že došlo k takovému porušení Smluv⁸⁸. Opět jako nepriviligovaný žalobce dle téhož článku může každá fyzická nebo právnická osoba podat stížnost k Soudnímu dvoru EU na některý orgán, instituci nebo jiný subjekt Unie proto, že nevydal akt jí určený jiný než doporučení nebo stanovisko. Stejný článek stanoví, že žaloba je přípustná pouze tehdy, byl-li příslušný orgán, instituce nebo jiný subjekt předem vyzván, aby jednal. Jestliže se orgán, instituce nebo jiný subjekt ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy nevyjádří, může být žaloba podána v další lhůtě dvou měsíců.

---

⁸⁶ Článek 263 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 19. srpna 2010)

⁸⁷ Článek 263 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 19. srpna 2010)

⁸⁸ Článek 265 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 19. srpna 2010)

4.1.3 Komise v rámci ochrany hospodářské soutěže

Komise vykonává rozsáhlé kontrolní pravomoci v rámci ochrany hospodářské soutěže, včetně pravomoci vyšetřovací, a v rámci pravomoci rozhodovací a sankční může uložit finanční postih při zjištění porušení komunitárního práva⁸⁹. Právě tato dvojí role Komise, kdy vystupuje jako žalobce i soudce, bývá často kritizována⁹⁰. Dodržování komunitárního práva hlídá Komise jak u členských států a jejich orgánů, tak i u fyzických či právnických osob, ale i u ostatních institucí Unie. Komise např. dohlíží na dodržování pravidel hospodářské soutěže či zneužití dominantního postavení podniků, na legalitu státních podpor poskytovaných členskými zeměmi, na dodržování pravidel u podniků veřejného práva nebo poskytujících služby obecného hospodářského zájmu.

Ačkoli žaloby u Soudního dvora EU vyvolané Komisí nejsou ničím ojedinělým, protože oblast hospodářské soutěže je od svého počátku stěžejní a prochází neustálým vývojem, přesto většina sporů (především při uplatňování principu volné soutěže, při dodržování zásad jednotného trhu a také v oblasti životního prostředí⁹¹) mezi Komisí a subjekty z členských států bývá skončena ještě před tím, než se dostane do úrovně soudního řešení (spor na evropské úrovni totiž mj. vyvolává vždy negativní publicitu).

Komise na svých internetových stránkách dělí své působení v rámci hospodářské soutěže na dohody a kartely, spojování podniků, odstraňování překážek volného obchodu a státní podpory⁹².

Jednou ze základních politik Evropské unie je politika hospodářské soutěže, neboť je využívána jako nástroj realizace společného trhu. Cílem politiky hospodářské soutěže je tvorba konkurenčního prostředí, jež by umožnilo v rámci Evropské unie zajistit trvalý a udržitelný růst, rovnováhu, zvyšování životní úrovně a zaměstnanosti. Problém ochrany hospodářské soutěže a zabezpečení konkurenčního prostředí je chápán jako páteř celého systému ES, jež si klade za cíl urychlit hospodářskou integraci, a proto snahou komunitárního soutěžního práva je chránit společný trh a stimulovat soutěž v rámci rozsáhlé hospodářské

---

⁸⁹ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 30

⁹⁰ ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámeček Evropské unie: právně-politologický pohled*. Praha: Linde, 2007. s. 120

⁹¹ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 293

⁹² *Competition. Policy areas* [online]. Europa [cit. 20. srpna 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/competition/index_en.html>.

oblasti⁹³. Politika hospodářské soutěže slouží jako nástroj k dosahování základních cílů Společenství, kterými jsou trvale udržitelný růst, podpora stability, zvyšování životní úrovně a především vytvoření jednotného vnitřního trhu.

Již Smlouva o založení ESUO, tedy její článek 67, řešil porušování podmínek soutěže resp. opatření ovlivňující soutěž, kdy Komise byla oprávněna vydávat státům potřebná doporučení anebo zmocňovat státy poskytovat podpory znevýhodněným podnikům⁹⁴. Článek 85 Smlouvy o založení EHS stanovil, že se společným trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu⁹⁵. Článek 86 dále navázal na toto ustanovení tak, že se společným trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části⁹⁶. Toto primární právo se dále rozvádí formou přímo aplikovatelných nařízení a dalších sekundárních aktů, jakými jsou oznámení či sdělení Komise.⁹⁷

Pravidla hospodářské soutěže EU se vztahují na jednání soukromých podnikatelských subjektů i na vládní zásahy samotných členských zemí, neboť obchodní společnosti mohou omezovat soutěž na trhu dohodami s konkurenty či zneužitím dominantního postavení, a vlády členských států mohou udělit podnikům práva k vytvoření monopolu či poskytnout podpory, upřednostňující buď přímo vybraný podnikatelský subjekt anebo určitou produkci.

Obecně platí právo členských států a komunitární právo, vztahující se k hospodářské soutěži ES, je aplikováno, jestliže se jedná o porušení hospodářské soutěže v komunitárním rozsahu, tedy má evropskou dimenzi.⁹⁸

Komise má výraznou pozici v evropské hospodářské soutěži, neboť je vybavena rozsáhlým množstvím pravomocí pro získání informací o možném porušování hospodářské soutěže, takže může navrhnout opatření, o nichž sama rozhoduje. Nyní pravidla hospodářské

---

⁹³ BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářského práva, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 227

⁹⁴ Článek 67 Smlouvy o založení ESUO. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 20. srpna 2010)

⁹⁵ Článek 85 Smlouvy o založení EHS. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 20. srpna 2010)

⁹⁶ Článek 86 Smlouvy o založení EHS. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 20. srpna 2010)

⁹⁷ BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářského práva, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 227

⁹⁸ Tamtéž

soutěže upravují články 101 až 109 Smlouvy o fungování EU, která nahradila články 81 až 94 Smlouvy o založení EHS. Nařízení Rady č. 17/1962 o implementaci pravidel hospodářské soutěže upravených čl. 85 a čl. 86 Smlouvy o založení EHS bylo nahrazeno nařízením Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, které vstoupilo v platnost 24. ledna 2003, ovšem jeho použitelnost byla stanovena až k datu velkého rozšíření EU tj. k 1. květnu 2004. Nařízení Rady č. 1/2003 přesunulo významnou část pravomocí v oblasti antitrustu z Komise na národní soutěžní úřady, proto má již Komise spíše koordinační funkci avšak s výsostným právem kdykoliv do řízení vstoupit a její rozhodnutí pak musí národní soutěžní úřad respektovat. Komunitární soutěžní pravidla lze aplikovat extertoriálně, takže i podniky mimo zemí EU mohou být těmito předpisy vázány, jakmile uzavřou dohodu, jež závažným způsobem poškozují hospodářskou soutěž uvnitř Společenství.⁹⁹

Nařízení Rady č. 1/2003 zavedlo nový režim uplatňování antimonopolních postupů, má zajistit účinnější prosazování pravidel hospodářské soutěže EU v zájmu spotřebitelů a podniků a snížení administrativní zátěže firem., které v Evropě podnikají. Centralizovaný monitorovací systém zavedlo nařízení Rady č. 17/1962, takže firmy oznamovaly Komisi velké množství dohod, neboť výlučně Komise měla pravomoc povolovat dohody, omezující hospodářskou soutěž, a tak došlo k podkopávání úsilí prosazovat pečlivé a decentralizované provádění pravidel hospodářské soutěže EU. Komise zveřejněním své Bílé knihy o modernizaci pravidel pro provádění článků 85 a 86 Smlouvy o ES zahájila dlouhý proces reformy, jež vedl ke zveřejnění nařízení Rady č. 1/2003. Cílem této Bílé knihy z roku 1999 bylo zjednodušit administrativní formalities pro firmy a umožnit Komisi, aby mohla účinněji postupovat proti závažným případům protiprávního jednání v oblasti pravidel hospodářské soutěže. Reforma přinesla přechod od systému centralizovaného povolování ze strany Komise na základě předchozího oznámení k systému zákonných výjimek, jež je založen na decentralizovaném provádění pravidel hospodářské soutěže EU a posílení aposteriorních kontrol. Došlo tak ke snížení pracovního zatížení Komise a rozšíření úlohy vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a vnitrostátních soudů při provádění právních předpisů EU o hospodářské soutěži a zároveň zajišťuje jejich účinné a jednotné uplatňování.¹⁰⁰

---

⁹⁹ BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářského práva, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 227

¹⁰⁰ *Hospodářská soutěž. Pravidla pro firmy. Použití článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve články 81 a 82 Smlouvy o ES)* [online]. Europa, 14. března 2011 [cit. 11. listopadu 2012]. Dostupné na <http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126092_cs.htm>.

Nařízení Rady č. 1/2003 tak stanoví pravidla provádění ustanovení Smlouvy o fungování EU ohledně dohod, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, jež mohou omezit hospodářskou soutěž dle článku 101 a zneužít dominantní postavení dle článku 102 Smlouvy o fungování EU. Pro zamezení zneužití převezmou orgány pro hospodářskou soutěž v Evropě vč. Komise a vnitrostátní soudy větší odpovědnost za zajištění toho, aby se pravidla hospodářské soutěže v EU dodržovala, a své činnosti budou koordinovat, takže došlo pro usnadnění výměny informací k vytvoření Evropské sítě pro hospodářskou soutěž, jež se skládá z vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a Komise. Orgány pro hospodářskou soutěž členských států ztrácejí bez dalšího pravomoc v případě, jestliže Komise zahájí vlastní řízení, a to z důvodů zamezení překrývání a zajištění jednotného uplatňování evropského práva hospodářské soutěže. Komise obdrží od každého členského státu kopie všech písemných rozsudků vnitrostátních soudů, jež se týkají používání článku 101 a 102 Smlouvy o fungování EU.

Komise může přijímat rozhodnutí, provádět vyšetřování a ukládat pokuty, jestliže na základě stížnosti nebo z vlastního podnětu zvaží, že v daném případě došlo k porušení článku 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU¹⁰¹.

Komise může přijímat tato rozhodnutí¹⁰²: a) rozhodnutí pro zjištění a ukončení protiprávního jednání: pokud Komise zjistí jednání v rozporu s články 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU, může svým rozhodnutím nařídit, aby dotyčné podniky a sdružení podniků takové protiprávní jednání ukončily, nebo popsat zjištění, že takové protiprávní jednání bylo ukončeno; b) rozhodnutí nařizující předběžná opatření: v naléhavých případech může Komise z vlastního podnětu na základě zjištění zjevného protiprávního jednání svým rozhodnutím nařídit předběžná opatření; c) rozhodnutí prohlašující závazky za závazné: pokud Komise zamýšlí přijmout rozhodnutí, které nařizuje ukončení protiprávního jednání, a dotyčné podniky nabídnou závazky takové povahy, že reagují na její výhrady, může Komise svým rozhodnutím prohlásit tyto nabídky pro dodatečné podniky za závazné, a to na dobu určitou. Komise může znovu zahájit řízení, pokud došlo ke změně některé skutečnosti, podniky jednají v rozporu se svými závazky nebo bylo rozhodnutí založeno na neúplných, nesprávných nebo zavádějících informacích; d) rozhodnutí zjišťující, že články 101 a 102 Smlouvy o fungování EU jsou nepoužitelné: pokud to vyžaduje veřejný zájem EU, může

---

¹⁰¹ *Hospodářská soutěž. Pravidla pro firmy. Použití článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve články 81 a 82 Smlouvy o ES)* [online]. Europa, 14. března 2011 [cit. 11. listopadu 2012]. Dostupné na <http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126092_cs.htm>.

¹⁰² Tamtéž

Komise na základě skutečností, které jí jsou známy, zjistit že článek 101 není použitelný na dohodu, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě buď proto, že podmínky čl. 101 odst. 1 nejsou splněny, nebo proto, že jsou splněny podmínky pro odchylku v čl. 101 odst. 3. Komise může rovněž činit takové konstatování v případech dominantního postavení podle článku 102.

Komise poskytne před přijetím rozhodnutí příslušným podnikům nebo sdružením podniků příležitost, aby byly slyšeny ve věci, již se týká námitka přijatá Komisí. Nahlížet do spisů Komise mají dotyčné strany, pokud to nepovede k vyzrazení obchodního tajemství. Zjištěné informace mohou být použity výhradně k účelu, pro něž byly získány, a žádné získané informace nesmějí být Komisí a vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž vyzrazeny.

Komise má tyto vyšetřovací pravomoci¹⁰³: a) provádět šetření určitého hospodářského odvětví: pokud vývoj obchodu mezi zeměmi EU, stabilita cen nebo jiné okolnosti naznačují, že hospodářská soutěž na společném trhu může být omezena nebo narušena, může Komise provést šetření určitého hospodářského odvětví nebo určitého druhu dohod v různých odvětvích; b) požadovat informace: za účelem plnění povinností svěřených jí tímto nařízením si může Komise prostou žádostí nebo rozhodnutím vyžádat od podniků a sdružení podniků veškeré nezbytné informace; jakákoli fyzická nebo právnická osoba, která může mít užitečné informace, má povinnost poskytnout vyžádané informace; Komise může také za účelem plnění svých povinností požádat o informace vlády a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž; c) dotazovat se: Komise se může dotazovat každé fyzické či právnické osoby, která s tím souhlasí; d) provádět kontroly: Komise může provádět veškeré nezbytné kontroly podniků a sdružení podniků, které jsou povinny se těmito kontrolám podvolit.

Úředníci předloží písemné zmocnění ke kontrole, které obsahuje i předmět a účel kontroly a možné sankce. Úředníci jsou v podnicích a sdružení podniků oprávněni¹⁰⁴: a) vstupovat do všech prostor; b) též jiných prostor, vč. bytů ředitelů, vedoucích a dalších pracovníků, existuje-li důvodné podezření, že tam jsou uchovávány účetní knihy či jiné obchodní záznamy související s předmětem kontroly; c) kontrolovat účetní knihy a ostatní obchodní záznamy; d) získávat kopie nebo výpisy z těch knih a záznamů; e) pečtit

---

¹⁰³ *Hospodářská soutěž. Pravidla pro firmy. Použití článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve články 81 a 82 Smlouvy o ES)* [online]. Europa, 14. března 2011 [cit. 10. listopadu 2012]. Dostupné na <http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126092_cs.htm>.

¹⁰⁴ Tamtéž

podnikatelské prostory a účetní knihy či záznamy po dobu kontroly; f) žádat každého zástupce či zaměstnance o informace a zaznamenávat odpovědi.

Komise může podnikům a sdružením podniků uložit následující sankce: a) pokuty: při stanovení výše pokuty musí Komise přihlídnout k závaznosti a k délce trvání protiprávního jednání; b) penále: Komise může stanovit definitivní částku penále nižší, jestliže podniky splnily povinnost, k jejímuž vymáhání bylo toto penále určeno. Článek 31 nařízení Rady č. 1/2003 o přezkoumání Soudním dvorem stanoví, že Soudní dvůr má neomezenou příslušnost přezkoumávat rozhodnutí, kterými Komise stanovila pokutu nebo penále, a že Soudní dvůr může uloženou pokutu nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit.

Komise byla jedinou institucí, jež mohla předtím než nařízení Rady č. 17/1962 bylo nahrazeno nařízením Rady č. 1/2003, udělovat výjimky, kdy při omezení hospodářské soutěže došlo ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického anebo hospodářského pokroku. Nařízení Rady č. 1/2003, stejně jako nařízení Rady č. 17/1962, umožňuje Komisi uložit pokutu až do 10 % celkového obratu za předchozí hospodářský rok, poruší-li rozhodnutí nařizující předběžná opatření nebo neplní závazek, kterým jsou vázány na základě rozhodnutí Komise. Za příklad může sloužit pokuta ve výši 75 milionů ECU, uložená obalové firmě Tetra Pak za zneužití dominantního postavení (rozhodnutí Komise z 24. července 1991)¹⁰⁵. V posledních letech vydala Komise a následně i Soudní dvůr obdobné rozhodnutí ve věci společnosti Microsoft Corporation a jejího zneužití dominantního postavení na trhu s počítačovými operačními systémy.

Článek 23 nařízení Rady č. 1/2003 umožňuje Komisi uložit pokuty nepřesahující 1 % celkového obratu za předchozí hospodářský rok, pokud úmyslně nebo z nedbalosti¹⁰⁶: a) v odpověď na žádost poskytly nesprávné, neúplné nebo zavádějící informace nebo neposkytly informace v požadované lhůtě; b) předložily při kontrole požadované účetní knihy nebo jiné obchodní záznamy v neúplné formě nebo se odmítly podřídit nařízené kontrole; c) při kontrole odmítly odpovědět na otázku nebo uvedly nesprávnou, neúplnou nebo zavádějící odpověď; d) byly porušeny pečeti umístěné úředníky zmocněnými Komisí.

Článek 24 nařízení Rady č. 1/2003 umožňuje Komisi uložit penále nepřesahující 5 % průměrného denního obratu za předchozí hospodářský rok za každý den prodlení a vypočítané

---

¹⁰⁵ SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. s. 121

¹⁰⁶ Nařízení Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, Úř. Věst. L 1/1, 4. ledna 2003, s. 205 - 229. Dostupné na < http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do?ihmlang=cs>. (navštíveno 21. listopadu 2010)

ode dne stanoveného v rozhodnutí, aby je přinutila¹⁰⁷: a) ukončit protiprávní jednání; b) splnit rozhodnutí nařizující předběžná opatření; c) splnit závazek, kterým jsou vázány na základě rozhodnutí; d) předložit vyžádané úplné a správné informace; e) podřídit se nařízené kontrole.

Různá nařízení jiných institucí EU zmocňují Komisi vydávat nařízení, která prohlašují č. 101 odst 1 Smlouvy o fungování EU za nepoužitelný pro určité kategorie dohod, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě (nařízení o blokové výjimce)¹⁰⁸.

Komise i nadále zůstává na poli ochrany hospodářské soutěže stěžejním hráčem. Její zásadní význam tkví v tom, že Komise je jediným orgánem, který přímo prosazuje a vynucuje pravidla hospodářské soutěže stanovená Unií v zájmu politiky ochrany hospodářské soutěže Unie a ne (primárně) v zájmu politik jednotlivých států popř. jednotlivců.¹⁰⁹ Komise má tak v oblasti práva na ochranu hospodářské soutěže (včetně kontroly nad poskytováním státních podpor) vůči fyzickým a právnickým osobám nejen donucovací pravomoci, ale i vlastní quasi-judiciální rozhodovací pravomoci, když je oprávněna ukládat represivní i preventivní finanční sankce¹¹⁰.

4.2 Legislativní a rozhodovací pravomoci

4.2.1 Pravomoc iniciativní

Komise bývá nazývána „motorem Společenství“ právě pro svou pravomoc podávat legislativní návrhy. Toto právo obdržela Komise z důvodu své nezávislosti s cílem zachovat jednotu komunitárního práva a podporovat společný evropský zájem a dosažení cílů integrace. Legislativní iniciativa, resp. právo na ni, obsahuje možnost určit, zda bude návrh podán či nepodán, v jaké oblasti, čeho a koho se bude týkat, v jakém čase a v jaké podobě bude navrhnout. Dle článku 225 Smlouvy o fungování EU může Evropský parlament většinou hlasů požádat Komisi, aby předložila určitý návrh, a dle článku 241 Smlouvy o fungování EU může Rada rozhodující prostou většinou požádat Komisi, aby předložila určitý návrh. Komise ovšem nemá povinnost podněty těchto institucí převzít a navrhnout jako své vlastní, pouze Evropskému parlamentu resp. Radě sdělí důvody nepředložení takového návrhu.

¹⁰⁷ Nařízení Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy, Úř. Věst. L 1/1, 4. ledna 2003, s. 205 - 229. Dostupné na < http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do?ihmlang=cs>. (navštíveno 21. listopadu 2010)

¹⁰⁸ *Hospodářská soutěž. Pravidla pro firmy. Použití článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve články 81 a 82 Smlouvy o ES* [online]. Europa, 14. března 2011 [cit. 11. listopadu 2011]. Dostupné na < http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126092_cs.htm>.

¹⁰⁹ SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. s. 121

¹¹⁰ BLAHOŽ, Josef a kol. *Ústavní právo Evropské unie*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. s. 327

Smlouva o Evropské unii v článku 17 odst. 2 výslovně uvádí, že nestanoví-li Smlouvy jinak, mohou být legislativní akty Unie přijaty pouze na návrh Komise; ostatní akty se přijímají na návrh Komise, pokud tak Smlouvy stanoví. Legislativní akty přijímají společně Evropský parlament a Rada a přijímají je pouze na návrh Komise, neboť jen výjimečně¹¹¹ může být v zakládacích smlouvách stanoveno něco jiného.

Komise respektuje rozložení zájmu v ostatních orgánech, členských státech, veřejnosti či nátlakových skupinách, aby její návrhy měly šanci být schváleny. Komise tak reaguje na reálnou situaci v hospodářském, politickém a sociálním vývoji resp. aktuální problémy v Evropské unii a světě. Odhaduje se, že pouhých 5 – 10 % legislativních návrhů Komise vzniká bez vnějšího podnětu. Komise má právo vzít návrh zpět¹¹². Komise uveřejňuje po konzultaci s Radou a Parlamentem roční legislativní program, jež je předem koordinován např. se záměry předsedající země v Radě¹¹³.

Komise může vydávat doporučení a zaujímat stanoviska, což je považováno rovněž za legislativní iniciativu a tak ovlivnění směřování Unie. Komise vydává jako úřední dokumenty tzv. Bílé knihy a Zelené knihy, které obsahují propozice ke zvládnutí vybraných otázek v určité oblasti a náměty na jejich zdokonalení¹¹⁴. Zelené knihy jsou spíše návrhem pro diskusi, takže vyzývají zainteresované subjekty ke konzultacím na dané téma. Bílé knihy již obsahují konkrétní návrhy pro rozvoj a řešení problematiky v určité oblasti. Tedy při vyvíjení strategií Unie a utváření zaměření některé specifické oblasti sehrává Komise také svou roli. Příkladem pro tuto funkci může být Bílá kniha o dokončení vnitřního trhu z roku 1985, kdy Komisi předsedal Jacques Delors. Tato iniciativa v podobě Bílé knihy utvářela Jednotný evropský akt, takže ve svém důsledku přispěla i k vývoji Ekonomické a měnové unie.¹¹⁵

Proces návrhu začíná v okamžiku určení odpovědného pracovníka tzv. zpravodaje na Generálním ředitelství (DG), který konzultuje podobu návrhu se zájmovými skupinami jako např. uvnitř DG nebo s expertními subjekty. Funkci zpravodaje obvykle tvoří dva úředníci, neboť služebně starší odpovídá za politické aspekty a druhý za technickou stránku návrhu. Zpravodajové následně vypracují spis, do něhož specifikují kompetenční a procedurální náležitosti návrhu. Koordinátora je třeba ustavit, jestliže se problém dotýká více DG, aby

¹¹¹ TICHÝ, Luboš et al. *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. s. 167

¹¹² SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. s. 223

¹¹³ ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: právně-politologický pohled*. Praha: Linde, 2007. s. 112

¹¹⁴ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 31

¹¹⁵ CRAIG, Paul P. a BÚRCA, Gráinne de. *EU Law: Text, cases and materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. s. 45

odpovídal za jejich spolupráci. Tato koordinace mezi DG bývá považována za nejnáročnější fázi přípravy legislativního návrhu¹¹⁶. Kabinety předjednájí návrh před projednáním v kolegiu komisařů, jakmile je návrh potvrzen odpovědným DG. Kabinety k technickým změnám přidávají změny politického charakteru někdy opakovaně až do schválení návrhu Radou a Evropským parlamentem. Návrh je projednáván šéfy kabinetů, kde zohledňují stanovisko svého komisaře a současně i zájmy národních vlád, se kterými jsou ve spojení. Text návrhu projde definitivní jazykovou a právní úpravou, aby mohl být schválen kolegiem komisařů, v němž disponuje každý komisař jedním hlasem, a kde je třeba většinového schválení. Komise jako celek bez ohledu na hlasování jednotlivých komisařů předkládá návrh k hlasování v Radě a Evropském parlamentu.

Komise spolu s návrhem musí určit právní základ, tedy článek zřizovacích Smluv, pro přijetí navrženého legislativního aktu, neboť se od něho odvozuje další průběh legislativního procesu a míra zapojení ostatních institucí. Někdy je možné podřadit návrh pod vícero právních základů, a tak vznikají spory, jak právní základ určit. K tomuto tématu vytvořil Soudní dvůr bohaté spektrum judikatury, jež do jisté míry vymezuje Komisi kritéria pro výběr právního základu.¹¹⁷ Judikát zabývající se problematikou volby právního základu se nachází v samostatné kapitole této práce věnované rozboru judikatury Soudního dvora EU. Po schválení návrhu dále Komise sleduje proces implementace tohoto svého legislativního opatření.

4.2.2 Vlastní rozhodovací pravomoc¹¹⁸

V ojedinělých případech disponuje Komise svou vlastní rozhodovací pravomocí, kdy právní akty vydává bez účasti Rady a Evropského parlamentu. Takovým příkladem je článek 106 Smlouvy o fungování EU, jež ve třetím odstavci umožňuje Komisi vydávat členským státům potřebné směrnice a rozhodnutí. Článek 106 se týká hospodářské soutěže u podniků veřejného práva, podniků pověřených poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu a podniků mající povahu fiskálního monopolu. Druhým příkladem je článek 44 Smlouvy o fungování EU, který ve druhém odstavci umožňuje Komisi stanovit poplatek k obnovení rovnováhy anebo jiné opatření, jejichž podmínky a podrobnosti určí Komise sama. Článek 44

---

¹¹⁶ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 293

¹¹⁷ KLÍMA, Karel et al. *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 315

¹¹⁸ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 31-32

se vztahuje na vyrovnávací poplatky členských zemí, jestliže v některém členském státě podléhá určitý produkt vnitřnímu trhu či regulaci s obdobným účinkem, což má za následek nepříznivé soutěžní postavení ostatních výrobců resp. členských států. Třetím příkladem je článek 45 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, kdy na základě písm. d) Komise může vydávat nařízení. Tento článek 45 se týká práva pracovníků, jež mohou zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání za podmínek, které jsou předmětem právě těchto nařízení vydaných Komisí.

4.2.3 Pravomoci delegované Radou

K přenesení pravomocí na Komisi slouží dle článku 290 Smlouvy o fungování EU legislativní akt, jež výslovně vymezí cíle, obsah, rozsah a dobu trvání přenesení pravomocí. Předmětem přenesení nemohou být podstatné prvky dané oblasti, neboť na Komisi lze delegovat pouze pravomoc přijímat nelegislativní akty s obecnou působností, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, jež nejsou podstatné. Zpravidla se jedná o administrativní „rozhodnutí“, legislativu techničtějšího charakteru jako jsou „nařízení“ nebo „směrnice“ Evropské komise.¹¹⁹

Od počátku 60. let 20. století je výkon těchto pravomocí Komise kontrolován a omezován při takovémto přijímání delegovaných norem zvláštními výbory, tvořenými zástupci členských států, pro něž se používá označení „komitologické“ výbory¹²⁰.

Komitologie je kontrolní mechanismus, kdy je „komitologickým“ výborem přezkoumán návrh normy, jež chce Evropská komise přijmout ve své normotvorné pravomoci přenesené na ni Radou. Tento kontrolní výbor je ustaven legislativním aktem, kterým byla na Komisi přenesena pravomoc tvorby legislativy v té které konkrétní oblasti. Předsedou výboru je reprezentant Komise, jež nemá hlasovací právo.

Těchto výborů existují tři druhy¹²¹: a) poradní výbory, od nichž potřebuje Komise souhlasné (prostou většinou) stanovisko před vydáním legislativního předpisu a následně na toto stanovisko musí brát co největší ohled; b) řídicí výbory, kde je třeba k rozhodnutí kvalifikovaná většina, neboť při odmítavém stanovisku výboru Komise odloží platnost předpisu a Rada mezitím může legislativní akt přijmout kvalifikovanou většinou (např.

---

¹¹⁹ ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 61

¹²⁰ CHALMERS, Damian, DAVIES, Gareth, MONTI, Giorgio. *European Union Law*. New York: Cambridge University Press, 2010. s. 60

¹²¹ ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: právně-politologický pohled*. Praha: Linde, 2007. s. 117

v oblasti zemědělství); c) regulativní výbory, kdy výbor odhlasuje kvalifikovanou většinou odmítavé stanovisko, Komise předloží návrh Radě, která ho buď jednomyslně pozmění, nebo přijme kvalifikovanou většinou nebo odmítne kvalifikovanou většinou. Kvůli zvýšení informovanosti Evropského parlamentu a veřejnosti a zpřehlednění procesů, odehrávajících se v rámci komitologie, byl v roce 2003 zpřístupněn na internetu tzv. registr komitologie – rejstřík postupů projednávání ve výborech.

K posílení role výborů a současného oslabení Komise v rámci komitologie došlo především v 90. letech 20. století následkem dvou skandálů Komise. Tím prvním byl případ, kdy Komise zatajila nebezpečí související s nemocí BSE a novou variantou Creutzfeld-Jakobovy nemoci; druhým skandálem pak bylo špatné hospodaření Santerovy komise.¹²²

Zřejmý důkaz toho, že se v určité době Komise snažila získat zpět větší autonomii v této oblasti byl explicitně obsažen¹²³ v Bílé knize nazvané Evropská vládní moc z července 2001¹²⁴.

Postavení Evropského parlamentu v komitologických procedurách posílila v roce 2006 změna původního komitologického rozhodnutí Rady z roku 1999 zavedením regulativního postupu s kontrolou. Podstatou této změny bylo, že Komise ztrácela manévrovací pravomoc tam, kde vykonávala delegovanou pravomoc na základě zmocnění přijatého procedurou spolurozhodování, protože v těchto případech mohla přijetí jejího opatření zablokovat jak Rada kvalifikovanou většinou, tak Evropský parlament. Změny přinesené Lisabonskou smlouvou spočívají mj. v tom, že delegované akty již nemusejí vznikat pouze na základě zmocnění přijatého procedurou spolurozhodování a Komise může navrhnout a schválit delegované akty na základě prosté konzultace sítě národních expertů. Teprve po schválení může být takový akt zrušen nebo vetován Radou nebo Evropským parlamentem.¹²⁵

Od března 2011 je v platnosti nové nařízení Evropského parlamentu a Rady, přijaté řádným legislativním postupem na základě článku 291 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi

---

¹²² CHALMERS, Damian, DAVIES, Gareth, MONTI, Giorgio. *European Union Law*. New York: Cambridge University Press, 2010. s. 66

¹²³ GRILLER, Stefan, ZILLER, Jacques. *The Lisbon Treaty – EU Constitutionism without a Constitutional Treaty?*. Wien: Springer Verlag, 2008. s. 114

¹²⁴ *Evropská unie. Bílé knihy* [online]. Europa [cit. 21. srpna 2010]. Dostupné na <http://europa.eu/documentation/official-docs/white-papers/index_cs.htm#2001>.

¹²⁵ KLÍMA, Karel et al. *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 258

při výkonu prováděcích pravomocí. Toto nařízení nadále předpokládá používání pouze dvou postupů, a to postupu poradního a přezkumného.¹²⁶

4.3 Výkonné pravomoci

Za provádění politik EU jsou odpovědné administrativy jednotlivých členských států. nový Klíma Dle článku 335 Smlouvy o fungování unie má Unie v každém členském státu nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich vnitrostátní právo přiznává právnických osobám; Unie může zejména nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupována Komisí.¹²⁷ Komise tak zastupuje Unii i u soudů členských zemí a nejen před Soudním dvorem EU.¹²⁸

Hlavní výkonnou pravomocí svěřenou Komisi je role Komise jakožto manažera¹²⁹ unijního rozpočtu. Pravomoci v rozpočtové oblasti jsou Komisi stanoveny kapitolou 4 ve Smlouvě o fungování EU. Článek 317 určuje Komisi, že plní rozpočet na vlastní odpovědnost a v mezích přidělených prostředků a v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Článek 318 ukládá Komisi předložit každoročně Evropskému parlamentu a Radě závěrečný účet operací prováděných v rámci rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok. Rovněž Komise předkládá Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávu o financích Unie. V článku 319 uděluje Evropský parlament na základě doporučení Rady absolutorium za plnění rozpočtu Komisi, a za tím účelem závěrečný účet přezkoumají Rada i Evropský parlament.¹³⁰

Komise spravuje fondy, z nichž je největší množství prostředků z unijního rozpočtu vynakládáno na zemědělství a regionální rozvoj. Systém fondů byl na období 2007 – 2013 reorganizován - nejvýznamnější fondy jsou¹³¹: v oblasti zemědělství Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, v oblasti regionální politiky Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti. Pravomoci Komise při správě těchto fondů ale nespočívají pouze ve výdajové části správy unijního

---

¹²⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí, Úř. Věst. L 55, 28. února 2011, s. 13 - 18. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?T1=V2&T2=2011&T3=182&RechType=RECH_naturel&Submit=Hledat>.

¹²⁷ Článek 335 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 11. listopadu 2012)

¹²⁸ HAKENBERG, Waltraud. *Základy evropského práva*. 2., aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 53

¹²⁹ SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. s. 237

¹³⁰ Články 317 - 319 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 22. srpna 2010)

¹³¹ ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: právně-politologický pohled*. Praha: Linde, 2007. s. 121

rozpočtu, ale také ve výkonu specifické pravomoci, sloužící jako sankce, která spočívá v nevydání či zadržení těch plateb které byly v rozporu se stanovenými pravidly.¹³²

Článek 114 Smlouvy o fungování EU se týká sblížení právních předpisů, a jeho odst. 6 umožňuje Komisi schvalovat nebo zamítat vnitrostátní právní předpisy členských států poté, co prověří, zda tyto předpisy neslouží jako prostředek svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy a nenarušují fungování vnitřního trhu. Tyto vnitrostátní předpisy se mohou týkat ochrany životního prostředí nebo pracovního prostředí ve dvou okamžicích přijetí harmonizačních opatření EU: a) kdy členský stát považuje za nezbytné ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy ze závažných důvodů; b) kdy členský stát považuje za nezbytné zavést vnitrostátní předpisy na základě nových vědeckých poznatků. Členský stát oznámí takové vnitrostátní předpisy Komisi spolu s důvody pro jejich ponechání resp. zavedení, a Komise má lhůtu šesti měsíců od oznámení na jejich schválení nebo zamítnutí.

4.4 Právomoci ve vnějších vztazích

Právomoci ve vnějších vztazích jsou Komisi dány článkem 17 odst. 1 Smlouvy o EU, v němž se říká, že Komise zajišťuje vnější zastupování Unie s výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky a dalších případů uvedených ve Smlouvách. Komise vystupuje jako hlavní negociátor a vyjednávač při sjednávání mezinárodních smluv, jež následně uzavírá Rada, a rozhodující úloha náleží Komisi rovněž v přístupových jednáních se státy ucházejícími se o členství v EU¹³³. Komise vypracovává pravidelně zprávy o jednotlivých kandidátských státech při jednání o rozšiřování EU, v nichž (ne)doporučuje jejich přijetí do Evropské unie, a udržuje síť svých diplomatických zastoupení mimo území Evropské unie¹³⁴.

Z dalších oblastí vnějších vztahů, do nichž je Komise zapojená, si zaslouží pozornost centrální role Komise ve vnějších obchodních vztazích. Na základě ustanovení článku 207 Smlouvy o fungování EU, podléhají činnosti Komise v této oblasti vnějších vztahů vždy schválení Rady; Komise zastupuje a jedná ve jménu Unie jak během oficiálních jednání (jako např. těch, které se konají pod záštitou Světové obchodní organizace WTO), tak i během méně formálních výměn různých druhů názorů a vysvětlení, která jsou běžná např. mezi Unií

---

¹³² ¹³² SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. s. 237

¹³³ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 32

¹³⁴ ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámeček evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 64

a USA ve věcech světového obchodu se zemědělskými produkty nebo na jednáních mezi Unií a Japonskem týkajících se přístupu na Unie na japonské trhy a opačně.¹³⁵

Na mezinárodní scéně vyjednává Komise na základě článku 218 Smlouvy o fungování EU, když Radě podává doporučení a Rada přijme rozhodnutí, jímž Komisi zmocní k jednání a jmenuje vyjednavče. Komise obdrží zmocnění od Rady, jestliže se netýká zamýšlená dohoda výlučně nebo zejména společné zahraniční a bezpečnostní politiky, neboť v tom případě Radě podává doporučení vysoký představitel pro zahraniční a bezpečnostní politiku.

Smlouva o fungování EU v článku 220 říká, že Unie naváže veškerou účelnou spolupráci s orgány Organizace spojených národů vč. jejích odborných organizací, s Radou Evropy, s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a vhodné vztahy s dalšími mezinárodními organizacemi. Prováděním tohoto článku jsou pověřeni vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise.

---

¹³⁵ NUGENT, Neill. *The Government and Politics of the European Union*. 6th. ed. Durham: Duke University Press Books, 2006. s. 186

5 Rozbor judikatury Soudního dvora EU

Rozbor relevantní judikatury je pro tuto práci zásadní součástí, a to z důvodu demonstrování způsobu, jakým jsou taktéž funkce Komise vykonávány. Judikatura Soudního dvora EU (Soudního dvora – název dle předchozí platné právní úpravy ve znění smlouvy z Nice) je jedním z pramenů práva EU.

Na tomto místě bude Komise v jednotlivých judikátech představena v rámci několika oblastí své činnosti. Některé judikáty byly mediálně poměrně známé, jiným naopak běžná veřejnost nevěnovala zvláštní pozornost, ačkoliv i tyto mají svou důležitost

5.1 Komise v roli „strážkyně smluv“ – nesplnění povinnosti státem

5.1.1 Rozsudek C-112/05 Komise (ES) v. Spolková republika Německo¹³⁶

Na základě článku 226 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 258 Smlouvy o fungování EU) předložila Komise Soudnímu dvoru právní věc, týkající se tzv. zákona Volkswagen. Předmětem této právní věci bylo nesplnění povinnosti státem – v tomto případě Spolkovou republikou Německo.

Svou žalobou se Komise domáhala, aby Soudní dvůr určil, že některá ustanovení zmíněného zákona z roku 1960 o převodu práv z podílů na společnosti s ručením omezeným Volkswagenwerk do soukromých rukou (BGBl. 1960 I, s. 585, a BGBl. 1960 III, s. 641-1-1), ve znění vztahujícím se na projednávaný spor (dále zákon Volkswagen), porušují článek 56 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 63 Smlouvy o fungování EU) a článek 43 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 49 Smlouvy o fungování EU).

Konkrétně Komise kritizovala ta ustanovení zákona Volkswagen, která stanovovala, že (1) odchylně od obecné právní úpravy (zákona o akciové společnosti) omezují hlasovací právo každého akcionáře na 20 % základního kapitálu společnosti Volkswagen; (2) vyžadují více než 80 % většinu zastoupeného kapitálu pro usnesení valné hromady, pro které vyžaduje obecná úprava pouze 75 % většinu zastoupeného kapitálu; (3) odchylně od obecné úpravy umožňují Spolkové republice Německo a spolkové zemi Dolní Sasko vyslat po dvou zástupcích do dozorčí rady společnosti Volkswagen, čímž mohou odrazovat od přímých investic, a tím zakládají omezení volného pohybu kapitálu ve smyslu článku 56 Smlouvy o

---

¹³⁶ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 23. října 2007, *Komise Evropských společenství proti Spolkové republice Německo*, C-112/05, Sb. rozh. s. I-08995. Dostupné na <
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=70710&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=262920>>. (navštíveno 13. listopadu 2012).

ES (dle Lisabonské smlouvy článek 63 Smlouvy o fungování EU). Zároveň Komise ve své žalobě uvedla, že tato ustanovení zákona Volkswagen jsou rovněž v rozporu se svobodou usazování podle článku 43 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 49 Smlouvy o fungování EU).

Soudní dvůr ve vydaném rozsudku žalobě Komise vyhověl v rozsahu, v němž se Komise dovolávala omezení volného pohybu kapitálu, ovšem ve věci omezení svobody usazování, tvrzeného Komisí, Soudní dvůr z důvodu nedostatku jakékoliv další argumentace Komise ohledně této svobody žalobu zamítl.

Své rozhodnutí týkající se omezení volného pohybu kapitálu odůvodnil Soudní dvůr tak, že pochybení je na straně Spolkové republiky Německo, jakožto nositeli zákonodárné státní moci, který měl jako jediný možnost zákon Volkswagen schválit a také změnit, což neučinil. Dále Soudní dvůr konstatoval, že právní úprava obsažená v zákoně Volkswagen může odradit přímé investory tím, že omezuje možnost akcionářů účastnit se na společnosti, tak aby se skutečně mohli účastnit jejího řízení nebo její kontroly a zvýhodňuje veřejné akcionáře (Spolkovou republiku Německo a spolkovou zemi Dolní Sasko) oproti ostatním akcionářům. Ohledně omezení hlasovacího práva na 20 % a stanovení blokační menšiny ve výši 20 % uvedl Soudní dvůr v rozsudku, že dotčená ustanovení posuzovaná společně umožňují Spolkové republice Německo a spolkovému státu Dolní Sasko vykonávat ve společnosti Volkswagen podstatný vliv s nižší investicí, než by vyžadovalo obecné právo, což by mohlo odradit investory z jiných členských států.

Spolková republika Německo argumentovala, že předmětný zákon chrání společnost Volkswagen společně s jejími zaměstnanci (a jejich pracovními místy) proti velkému akcionáři a chrání tak i zájmy menšinových akcionářů. Tuto svou argumentaci o vhodnosti a nezbytnosti zachovávat zesílenou a neměnnou pozici ohledně kapitálu společnosti Volkswagen ve prospěch veřejnoprávních subjektů ale Spolková republika Německo nepodpořila ničím jiným, než těmito obecnými úvahami.

V důsledku tohoto tedy Soudní dvůr určil, že Spolková republika Německo nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z volného pohybu kapitálu.

5.2 Komise a ochrana hospodářské soutěže

Problematika hospodářské soutěže a její ochrany je okruh, kterému sama Komise na svých oficiálních webových stránkách věnuje nejvíce prostoru.

Vztah mezi Soudním dvorem a Komisí (ve věcech hospodářské soutěže) může být vnímán zejména následujícími dvěma způsoby. Ten první tkví v tom, že Soudní dvůr zpracovává odvolání Soudu prvního stupně, která jsou samozřejmě limitována právními otázkami případů, týkajících se hospodářské soutěže. V tomto ohledu Soudní dvůr v mnohých případech potvrdil rozsudek Soudu prvního stupně v otázkách právních principů, ovšem při některých příležitostech Soudní dvůr zdůrazňoval jiné skutečnosti než Soud prvního stupně, na jejichž základě Soudní dvůr nacházel a dělal své vlastní závěry. Druhý způsob vztahu mezi Komisí a Soudním dvorem zahrnuje případy (společně s jejich výsledky) dle článku 234 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 267 Smlouvy o fungování EU), kde ustanovením právních principů je Komisi poskytována důležitá podpora a pomocné informace.¹³⁷

Následující rozsudek ilustruje vztah Komise a Soudního dvora v rámci ochrany hospodářské soutěže, přičemž v tomto konkrétním případě Soudní dvůr potvrdil rozsudek Soudu prvního stupně a ve svém rozsudku navíc ještě rozvinul doktrínu povolených a nepovolených dohod.

5.2.1 Rozsudek C-74/04 Komise v. Volkswagen AG¹³⁸

Společnost Volkswagen AG přidělovala na základě smlouvy o autorizovaném prodeji autorizovanému prodejci smluvně stanovenou územní oblast pro program dodávek a prodejního servisu. Jako protiplnění se autorizovaný prodejce zavazoval intenzivně podporovat prodej a poprodejní servis v přidělené územní oblasti a optimálně využívat tržní potenciál. Rovněž tato smlouva stanovila, že autorizovaný prodejce za tímto účelem dodrží všechny požadavky, které souvisí s provedením smlouvy, co se týče distribuce nových automobilů Volkswagen (...) společnosti Volkswagen a dále, že dle této smlouvy Volkswagen vydává cenová doporučení, která jsou z hlediska konečné ceny a slev nezávazná.

---

¹³⁷ GOYDER, Daniel George. *EC Competition Law*. 4. vydání. New York: Oxford University Press, 2003. s. 538

¹³⁸ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 13. července 2006, *Komise Evropských společenství proti Volkswagen AG*, C-74/04, Sb. rozh. s. I-06585. Dostupné na <
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=56483&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=274724>>. (navštíveno 14. listopadu 2012).

V důsledku stížnosti kupujícího se případem začala zabývat Komise, která konstatovala, že společnost Volkswagen porušila ustanovení článku 81 odst. 1 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 101 Smlouvy o fungování EU) v rozsahu, v němž určovala prodejní cenu modelu Volkswagen Passat tím, že vyžadovala od svých německých smluvních autorizovaných prodejců, aby při prodeji tohoto modelu zákazníkům neposkytovali slevy nebo jim poskytovali jen omezené slevy; Komise toto jednání posoudila jako protiprávní a z toho důvodu uložila společnosti Volkswagen pokutu.

Společnost Volkswagen podala žalobu k Soudu prvního stupně Evropských společenství, jejímž předmětem byl návrh na zrušení předmětného rozhodnutí Komise a podpůrně návrh na snížení výše pokuty uložené společnosti Volkswagen. Soud vydal rozsudek ve prospěch společnosti Volkswagen AG.

S tímto se ale Komise neztotožnila a podala k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek. Soudní dvůr pak ve svém rozsudku dospěl k tomu, že sice, aby zdánlivě jednostranný úkon nebo chování představoval dohodu ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 101 Smlouvy o fungování EU), postačuje, aby byl projevem shody vůle mezi nejméně dvěma stranami, přičemž forma projevu této shody není sama o sobě určující a že výzva zasláná společností Volkswagen jejím smluvním distributorům nepředstavuje jednostranný úkon, ale dohodu ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 101 Smlouvy o fungování EU), toto však neznamená, že každá výzva zasláná výrobcem automobilů autorizovaným prodejcům představuje dohodu ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 101 Smlouvy o fungování EU) a nezbavuje Komisi povinnosti prokázat shodu vůle stran smlouvy o autorizovaném prodeji v každém konkrétním případě. Vůle stran může vyplývat jak z ustanovení dotčené smlouvy o autorizovaném prodeji, tak z chování stran a zejména z případné existence konkludentního souhlasu autorizovaných prodejců s opatřením přijatým výrobcem automobilů.

Z tohoto důvodu je nutný konkrétní přezkum, v jehož rámci je soulad nebo nesoulad smlouvy o autorizovaném prodeji s pravidly hospodářské soutěže nezbytně určující, protože nemůže být bez dalšího vyloučeno, že výzva, která sice je v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, může zároveň být považována za povolenou díky svým neutrálním ustanovením smlouvy o autorizovaném prodeji, což byl právě případ tohoto sporu. Na základě uvedených důvodů rozhodl Soudní dvůr, že byl kasační opravný prostředek zamítnut.

5.3 Komitologie

5.3.1 Rozsudek C-122/04 Komise v. Evropský parlament a Rada¹³⁹

Jedním z rozhodnutí, která upravovala fungování komitologie, bylo rozhodnutí Rady 1999/468 ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi (tzv. druhé rozhodnutí o komitologii)¹⁴⁰.

Evropský parlament a Rada vydali nařízení 2152/2003 ze dne 17. listopadu 2003 o monitorování lesů a environmentálních interakcí ve Společenství (plán Forest Focus), ve kterém bylo podřízeno přijetí prováděcích opatření k plánu Forest Focus regulativnímu postupu podle výše uvedeného druhého rozhodnutí o komitologii. Komise se svojí žalobou podanou na základě čl. 230 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 263 Smlouvy o fungování EU) domáhala, aby Soudní dvůr zrušil článek 17 odstavec 2 tohoto nařízení týkajícího se plánu Forest Focus. Komise totiž zastávala názor, že přijetí prováděcích opatření k plánu Forest Focus mělo být podřízeno řídicímu postupu. Komise tvrdila, že kritéria stanovená v článku 2 druhého rozhodnutí o komitologii nebyla dodržena, neboť Parlament a Rada porušily povinnost odůvodnění. K tomu Soudní dvůr uvedl, že ačkoliv kritéria stanovená v tomto článku nemají závazný charakter, pokud se zákonodárce Společenství při volbě postupu výboru od uvedených kritérií odchýlí, musí svou volbu odůvodnit.

Dále Komise uváděla, že opatření, jež je třeba přijmout na základě nařízení Forest Focus, jsou řídicími opatřeními, týkající se akčního plánu (tedy programu), a k zavádění programů Společenství je v zásadě použitelný pouze řídicí postup, případně poradní postup, nikoliv však regulativní, a tedy že došlo k porušení článku 2 písmene b) druhého rozhodnutí o komitologii, kde bylo stanoveno, že regulativní postup má být zvolen, pokud jde o opatření s obecnou působností, směřující k provedení podstatných prvků základního aktu. Soud k tomuto uvedl, že na opatření, která se vztahují na zavádění programů se značným dopadem na rozpočet (což je i plán Forest Focus), může být použit jak řídicí, tak regulativní postup.

Jako kritérium pro výběr daného postupu soud stanovil, že přijaté nařízení o plánu Forest Focus vytváří široký a obecný rámec programu a neposkytuje dostačujícím způsobem

---

¹³⁹ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 23. února 2006, *Komise Evropských společenství proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie*, C-122/04, Sb. rozh. s. I-2001. Dostupné na < <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=56209&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=577080>>. (navštíveno 15. listopadu 2012).

¹⁴⁰ Rozhodnutí Rady 1999/468 ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi. Úř. věst. L 184, 17. července 1999, s. 0023 – 0026. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999D0468:CS:HTML>>. (navštíveno 15. listopadu 2012).

podstatné prvky tohoto programu, aby bylo umožněno přijetí řídicích prvků, proto Soudní dvůr žalobu Komise zamítl a uvedl, že řídicí postup by byl v tomto případě nepatřičný oproti správnému výběru postupu regulativního v souladu s fungováním komitologie.

5.4 Volba právního základu

5.4.1 Rozsudek C-178/03 Komise v. Evropský parlament a Rada¹⁴¹

Komise předložila Radě návrh nařízení o vývozu a dovozu nebezpečných chemických látek. Ve svém návrhu zvolila Komise za tzv. právní základ navrhovaného nařízení článek 133 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 207 Smlouvy o fungování EU), který se týkal společné obchodní politiky. Když ovšem následně po fakultativní konzultaci Evropského parlamentu bylo toto nařízení Evropského parlamentu a Rady (č.304/2003) vydáno, tak jako právní základ tohoto vydaného nařízení byl použit článek 175 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 192 Smlouvy o fungování EU), který se týkal politiky životního prostředí.

S tímto se ale Komise neztotožnila a proto podala žalobu k Soudnímu dvoru. Komise uvedla jako žalobní důvod, že zde došlo k volbě chybného právního základu. Komise argumentovala tím, že jelikož je totiž napadené nařízení nástrojem určeným především k úpravě mezinárodního obchodu s určitými nebezpečnými chemickými látkami, je součástí společné obchodní politiky, a nikoliv politiky životního prostředí Společenství. Z tohoto důvodu mělo tedy být napadené nařízení přijato ve formě nařízení Rady založeného na článku 133 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 207 Smlouvy o fungování EU), a nikoliv ve formě nařízení Parlamentu a Rady založeného na článku 175 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 192 Smlouvy o fungování EU). Podle Komise tento závěr vyplýval jak z prostého cíle, tak z obsahu Komisí navrženého nařízení.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že předmětné nařízení o vývozu a dovozu nebezpečných chemických látek obsahuje jak z hlediska cílů, sledovaných jeho autory, tak z hlediska svého obsahu dvě neoddělitelně spjaté složky, aniž by jedna mohla být považována za druhořadou nebo nepřímou vzhledem ke druhé, z nichž jedna spadá do společné obchodní politiky a druhá do politiky ochrany lidského zdraví a životního prostředí.

---

¹⁴¹ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 10. ledna 2006, *Komise Evropských společenství proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie*, C-178/03, Sb. rozh. s. I-00107. Dostupné na <<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=56483&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=274724>>. (navštíveno 16. listopadu 2012).

K tomuto rozhodnutí připojil Soudní dvůr v rozsudku ještě následující doktrínu, a to že volba právního základu aktu Společenství se musí zakládat na objektivních skutečnostech, které mohou být předmětem soudního přezkumu, mezi něž patří zejména cíl a obsah aktu. Pokud přezkum aktu Společenství ukáže, že sleduje dvojí cíl nebo že má dvě složky, a pokud jednu z nich je možno identifikovat jako hlavní nebo převažující, zatímco druhá je pouze vedlejší, musí být akt založen na jediném právním základu, a sice na tom, který je vyžadován hlavním nebo převažujícím cílem nebo složkou. Výjimečně, pokud je oproti tomu prokázáno, že akt sleduje současně několik cílů nebo že má několik složek, které jsou neoddělitelně spjaty, aniž by jedny byly ve vztahu ke druhým druhořadé nebo nepřímé, bude muset být takový akt založen na různých odpovídajících právních základech. Nicméně, použití dvojího právního základu je vyloučeno, pokud jsou postupy stanovené pro každý z těchto základů neslučitelné nebo pokud by kumulace právních základů mohla způsobit újmu právům Parlamentu.

V tomto případě tedy Soudní dvůr stanovil, že uvedené nařízení mělo být založeno na obou odpovídajících právních základech a zároveň stanovil, že za účelem vyloučení jakékoli právní nejistoty, pokud jde o režim použitelný na obchod s nebezpečnými chemickými látkami po zrušení uvedeného nařízení, je tedy namístě, aby byly zachovány účinky tohoto nařízení až do přijetí, v přiměřené lhůtě, nového nařízení založeného na vhodných právních základech.

5.4 Komise a společná zahraniční a bezpečnostní politika

5.4.1 Rozsudek C-91/05 Komise v. Rada¹⁴²

Soudní dvůr se v tomto rozsudku zabývá pravomocí v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Předmětem této sporné právní věci bylo rozhodnutí Rady 2004/833/SZBP ze dne 2. prosince 2004.

V tomto rozhodnutí Rady se jednalo o provádění společné akce 2002/589/SZBP s ohledem na příspěvek Evropské unie Hospodářskému společenství států západní Afriky (ECOWAS) v rámci moratoria na ruční palné a lehké zbraně. Rada přijala toto uvedené rozhodnutí podle hlavy V Smlouvy o EU, vzhledem k tomu, že čl. 11 odst. 3 Dohody z

---

¹⁴² Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 20. května 2008, *Komise Evropských společenství proti Radě Evropské unie*, C-91/05, Sb. rozh. s. I-03651. Dostupné z <
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=zahrani%25C4%258Dn%25C3%25AD&docid=69299&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=339534#ctx1>>. (navštíveno 17. listopadu 2012).

Cotonou zahrnuje mimo jiné činnost proti šíření ručních palných a lehkých zbraní. Kromě tohoto, ale Komise na základě čl. 10 odst. 2 přílohy IV Dohody z Cotonou uzavřela s Hospodářským společenstvím států západní Afriky (ECOWAS) a Západoafrickou hospodářskou a měnovou unií (WAEMU) Regionální indikativní program pro západní Afriku, který podporuje regionální politiku předcházení konfliktům a řádné vlády a ohlašuje podporu zejména pro moratorium na dovoz, vývoz a výrobu lehkých zbraní v západní Africe.

Komise proto ve své žalobě navrhovala, aby Soudní dvůr zrušil předmětné rozhodnutí pro nedostatek pravomocí podle článku 230 Smlouvy o ES (dle Lisabonské smlouvy článek 263 Smlouvy o fungování EU), protože napadené rozhodnutí SZBP tedy porušuje článek 47 Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy článek 40 Smlouvy o EU), neboť se dotýkal pravomoci Společenství v oblasti rozvojové pomoci. Komise pak argumentovala tím, že se domnívá, že článek 47 Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy článek 40 Smlouvy o EU) vytváří „pevnou“ hranici mezi pravomocemi Společenství a Unie. Jestliže v oblasti sdílených pravomocí, jako je politika rozvojové spolupráce, si členské státy podrží svou pravomoc jednat samostatně, jednotlivě nebo kolektivně potud, pokud Společenství ještě svou pravomoc nevykonalo, neplatí totéž pro Evropskou unii, která podle článku 47 Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy článek 40 Smlouvy o EU) nemá tutéž doplňkovou pravomoc, nýbrž musí zachovávat pravomoci Společenství, ať již výlučné, či nikoli, a to i v případě, že se jedná o pravomoci nevykonané. Podle nich je tudíž zásahem do pravomocí Společenství v souvislosti se SZBP, přijme-li Rada v kontextu SZBP akt, který mohl být platně přijat na základě Smlouvy o ES.

Soudní dvůr ve svém rozsudku (shodně s argumentací Komise) konstatoval, že mu přísluší dbát na to, aby akty, o kterých Rada tvrdí, že vycházejí z hlavy V Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy z kapitoly 2 Smlouvy o EU), a které ze své povahy mohou vyvolávat právní účinky, nezasahovaly do pravomocí, které ustanovení Smlouvy o ES svěřují Společenství. V souvislosti s tím Soudní dvůr uvedl, že sporné rozhodnutí 2004/833/SZBP o provádění společné akce 2002/589/SZBP s ohledem na příspěvek Evropské unie Hospodářskému společenství států západní Afriky v rámci moratoria na ruční palné a lehké zbraně obsahuje, vzhledem ke svému účelu a obsahu, dvě složky, aniž by jedna z nich mohla být vůči druhé považována za vedlejší, přičemž jedna spadá do politiky rozvojové spolupráce a druhá do společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Z toho Soudní dvůr dovodil, že Rada přijetím rozhodnutí 2004/833 na základě hlavy V Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy kapitola 2 Smlouvy o EU), ačkoli toto rozhodnutí

spadá rovněž do politiky rozvojové spolupráce, porušila článek 47 Smlouvy o EU (dle Lisabonské smlouvy článek 40 Smlouvy o EU).

5.5 Judikatura

Studium a analýzy práva Unie se neobejde bez rozboru a sledování konstatní judikatury Soudního dvora EU.

Rozhodovací činnost Soudního dvora zásadním způsobem přispívá k rozvoji komunitárního práva. Prvotním důvodem je to, že komunitární právo v mnohých svých ustanoveních není úplné, popř. je dosti obecně formulované a otevírá prostor Soudnímu dvoru k vlastní kreativitě. Soudní dvůr tak osobitým způsobem naplňuje jednotlivé právní instituty, dotváří je, precizuje.¹⁴³

---

¹⁴³ ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo I – Ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde Praha a.s., 2007. s. 110

6 Komise a změny související s Lisabonskou smlouvou

6.1 Lisabonská smlouva obecně

Lisabonská smlouva představuje reakci představitelů členských zemí Evropské unie na nezbytnou potřebu reformy fungování Unie a zároveň reflexi neúspěšného pokusu o přijetí Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu. Otázka potřeby vytvoření nového smluvního textu byla řešena již v prosinci roku 2001, kdy bylo na zasedání Evropské rady v Laekenu přijato prohlášení, na základě které byl ustanovený speciální orgán pověřen vypracováním návrhu nového smluvního textu - Konvent o budoucnosti Evropy. Konvent dokončil práce na návrhu nové smlouvy v roce 2003. Tento text byl pak předložen Mezivládní konferenci, která vypracovala konečné znění Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu. Text této smlouvy byl slavnostně podepsán zástupci členských států v Římě 29. října 2004. Po podpisu byl zahájen ratifikační proces, který se však po negativních výsledcích referend ve Francii a Nizozemí v roce 2005 zastavil. Poté následovalo období reflexe neúspěchu návrhu Ústavní smlouvy a byly započaty práce na novém smluvním dokumentu. Text Lisabonské smlouvy byl vytvořen v druhé polovině roku 2007 a oficiálně podepsán dne 13. prosince 2007. Podpisem nejvyšších představitelů 27 členských států Unie byl odstartován proces ratifikace tohoto dokumentu.¹⁴⁴

6.2 Ratifikace Lisabonské smlouvy

Původním záměrem bylo, aby Lisabonská smlouva vstoupila v platnost k 1. lednu 2009. Ratifikace v jednotlivých členských státech Unie probíhala dle vnitrostátních pravidel každého členského státu. Jediným státem, ve kterém ratifikace probíhala na základě referenda bylo Irsko. Vzhledem k tomu, že výsledek irského referenda byl nečekaně odmítavý, proces ratifikace se prodloužil a Lisabonská smlouva vstoupila v platnost k 1. prosinci 2009.

6.2.1 Irské záruky

Situace v Irsku byla v té době komplikovaná a výsledek prvního referenda z června 2008 způsobil skutečné obavy o osud Lisabonské smlouvy. Toto odmítnutí irských občanů bylo následováno mnoha debatami a vyjednáváním, na jejichž konci stojí tzv. „irské záruky“. Předmětem těchto záruk jsou garance různého druhu. Mezi ty nejvíce diskutované patří záruky týkající se práva na život, ochrany rodiny v tom smyslu, jak je upravuje článek 40.3.3

---

¹⁴⁴ HAMULÁK, Ondrej, ZBÍRAL, Robert. Charakter Lisabonské smlouvy a ratifikační proces v ČR. In: KLÍMA, Karel (ed). *Praktikum českého ústavního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 90

Ústavy Irska a jak jsou nyní zakotveny v Protokolu č. 35, který je připojen k Lisabonské smlouvě; dále pak záruky spojené s otázkou daňové politiky a irské tradiční politiky vojenské neutrality; konečně pak záruka týkající se počtu členů Komise.

Jednou z hlavních změn zásadně ovlivňujících Komisi, které přinesla Lisabonská smlouva je změna v počtu členů Komise. Smlouva o EU ve znění Lisabonské smlouvy v článku 17 odstavci 5 nově stanovila, že ode dne 1. listopadu 2014 se Komise včetně předsedy a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku skládá z takového počtu členů, který odpovídá dvěma třetinám počtu členských států, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně o změně tohoto počtu. Členové Komise jsou vybíráni ze státních příslušníků členských států na základě systému naprosto rovné rotace mezi členskými státy umožňujícího odrážet demografickou a zeměpisnou různorodost všech členských států. Tento systém stanoví jednomyslně Evropská rada v souladu s článkem 244 Smlouvy o fungování Evropské unie.¹⁴⁵ Přičemž zmíněný článek 244 Smlouvy o fungování EU stanoví, že členové Komise jsou vybíráni na základě systému rotace stanoveného jednomyslně Evropskou radou, který je založen na těchto zásadách: a) členské státy jsou s ohledem na pořadí a dobu působení svých státních příslušníků jako členů Komise naprosto rovnocenné; v důsledku toho rozdíl mezi celkovými počty funkčních období vykonávaných státními příslušníky jakýchkoli dvou členských států nesmí být nikdy vyšší než jedna; b) s výhradou písmene a) je každá následující Komise složena tak, aby uspokojivým způsobem odrážela demografickou a zeměpisnou různorodost všech členských států.¹⁴⁶

Pro irskou veřejnost, resp. Irsko (jakožto jeden z menších členských států EU), ale byla otázka ztráty vlivu (navzdory nezávislosti Komise a jejích členů) natolik významná, že jejím vyřešením podmínila přijetí Lisabonské smlouvy. Dohoda byla v tomto případě na prvním místě mezi zájmy Unie a následná záruka byla přijata v dokumentu Evropské rady z 10. července 2009 nazvaném Závěry předsednictví, kde se uvádí, že Evropská rada pečlivě zaznamenala obavy irského lidu, které přednesl předseda irské vlády, a na svém zasedání ve dnech 11. a 12. prosince 2008 se dohodla, že vstoupí-li Lisabonská smlouva v platnost, bude v souladu s nezbytnými právními postupy přijato rozhodnutí v tom smyslu, že každý členský

---

¹⁴⁵ Článek 244 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 12. listopadu 2012)

¹⁴⁶ Tamtéž

stát bude mít v Komisi i nadále svého státního příslušníka.¹⁴⁷ Takovéto rozhodnutí ale Evropská rada doposud nepřijala.

Následovalo druhé irské referendum, které se konalo 3. října 2009 a jeho výsledek byl tentokrát kladný. Rozdíl mezi Irskem, které hlasovalo v prvním referendu, a Irskem, které hlasovalo v druhém referendu, tkví v tom, že Irsko v čase mezi referendy upadlo do recese. ‚Keltský tygr‘ už nebyl sebevědomý a začal si uvědomovat, že jeho závislost na EU značně vzrostla. Obyvatelé ostrova měli před očima státní bankrot Islandu a naopak společnou reakci evropských států na ekonomickou krizi. Lidé se báli hlasovat proti.¹⁴⁸

Z dnešního pohledu už se tedy zdá být trochu zvláštní, za jakých okolností Evropská rada přislíbila ponechat v platnosti pravidlo ‚jedna země – jeden komisař‘, když uvážíme, že žádný ze skutečně velkých členských států nebyl v této otázce během vyjednávání o Lisabonské smlouvě natolik neústupný jako právě malé Irsko. Nabízejí se různé důvody, proč tomu tak bylo. Prvním důvodem by mohlo být to, že vůle ratifikovat Lisabonskou smlouvu byla větší, než obavy velkých členských států za ztráty ‚svého‘ komisaře. Druhým důvodem, proč velké členské státy tolik neprotestovaly proti snížení počtu členů Komise, může být fakt, že zájmy velkých členských zemí nebudou ignorovány, i když zrovna nebude členem Komise příslušník toho kterého velkého státu¹⁴⁹ (což by vysvětlovalo obavy malých států jako je Irsko).

6.2.2 Česká republika a ratifikace

Irsko a Polská republika ale nebyly jedinými státy, kde se při ratifikaci Lisabonské smlouvy objevovaly pochybnosti týkající se především suverenity státu (např. ve Spolkové republice Německo se čekalo do konce června 2009 na rozhodnutí Ústavního soudu).

Poté, co Irsko Lisabonskou smlouvu ratifikovalo, byly na řadě už jen Polská a Česká republika. Polský prezident Lech Kaczyński přislíbil podepsat Lisabonskou smlouvu až na základě výsledku druhého irského referenda. Podepsal ji 10. října 2009. Když pak Václav Klaus, jakožto hlava posledního členského státu, Lisabonskou smlouvu 3. listopadu 2009 podepsal, konstatoval, že vstoupením Lisabonské smlouvy v platnost (...) Česká republika

---

¹⁴⁷ Rada Evropské unie. *Consilium* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/09/st11/st11225-re02.cs09.pdf>>.

¹⁴⁸ Zenkner, Petr. *Irské referendum: Lidé se báli hlasovat proti* [online]. EUROSOP.CZ, 15. října 2009 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <https://www.eurosop.cz/44/13923/clanek/irske-referendum-lide-se-bali-hlasovat-proti/>>.

¹⁴⁹ PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. s. 228

přestane být suverénním státem. Zároveň kritizoval rozhodnutí Ústavního soudu, jehož názor označil za politický.¹⁵⁰

Český Ústavní soud se zabýval souladem Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem České republiky dvakrát. První návrh k přezkumu Lisabonské smlouvy podal v roce 2008 celý Senát, druhý návrh k Ústavnímu soudu pak v roce 2009 podala skupina senátorů. V prvním případě žádal Senát o posouzení souladu některých konkrétních ustanovení Lisabonské smlouvy a Listiny základních práv EU s ústavním pořádkem ČR; v případě druhém byla Lisabonská smlouva posuzována jako celek. V obou případech Ústavní soud rozhodl, že Lisabonská smlouva není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

6.3 Změny přinesené Lisabonskou smlouvou

Změn, které přinesla Lisabonská smlouva, je mnoho. I když se z formálního hlediska, na rozdíl od odmítnutého návrhu ústavní smlouvy, nejedná o text, jenž by nahrazoval dosavadní smlouvy a představoval tak formu rekodifikace primárního práva. Jedná se o text, který se řadí do série posledních smluv a rovněž, jako Amsterodamskou smlouvu nebo Smlouvu z Nice, jej lze označit za novelizaci smluvního rámce upravujícího činnost Společenství a Unie. Přičemž výsledkem těchto reformních snah je dvojice smluv ve znění Lisabonské smlouvy. Jedná se o Smlouvu o EU a o Smlouvu o fungování EU.¹⁵¹

V této práci není prostor pro vytvoření přehledu všech změn způsobených Lisabonskou smlouvou, proto bude věnována pozornost jen těm nejdůležitějším, které se přímo vztahují k Evropské Komisi.

6.3.1 Otázka počtu členů Komise

Jak již bylo zmíněno, mezi hlavní změny týkající se Evropské komise, které měla přinést Lisabonská smlouva, patřilo snížení počtu členů Komise, které mělo mít za cíl zvýšení efektivity rozhodování Komise a její kolegiality.¹⁵²

Problematika týkající se počtu komisařů byla pravidelně projednávána na všech mezivládních konferencích od doby Maastrichtské mezivládní konference.

---

¹⁵⁰ Klaus, Václav. *Prohlášení prezidenta republiky k rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. listopadu 2009* [online]. VÁCLAV KLAUS, 3. listopadu 2009 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://www.klaus.cz/clanky/560>>.

¹⁵¹ HAMULÁK, Ondrej, ZBÍRAL, Robert. Charakter Lisabonské smlouvy a ratifikační proces v ČR. In: KLÍMA, Karel (ed). *Praktikum českého ústavního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 90

¹⁵² PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. s. 226

Již Ústava pro Evropu počítala s 'snížením' počtu komisařů. V Ústavě se jednalo a komplikovanou a také trochu zvláštní formulaci ustanovení, které stanovilo, že za každý členský stát bude v Komisi jeden člen Komise. Ovšem někteří z těchto členů Komise budou tzv. evropskými komisaři a tito budou obdařeni právem volit, kdežto zbylí členové Komise budou jen tzv. komisaři, kteří se sice budou účastnit jednání Komise, ale bez volebního práva. Tato formulace byla nakonec mezivládní konferencí, konané v letech 2003 až 2004 odmítnuta a nahrazena kompromisem, který je dnes obsažen v textu Lisabonské smlouvy.¹⁵³

Toto ustanovení Lisabonské smlouvy o snížení počtu Komisařů bylo navrženo,

Na tomto místě je vhodné zamyslet se nad myšlenkou, která se zabývá problematikou počtu členů Komise, jakožto hlavního exekutivního orgánu EU. Odhlédneme-li od rozepří o tom, jestli EU je či není superstátem, popř. zda je velikost evropské administrativy přebujelá, dovolí nám to podívat se na Evropskou komisi jako na orgán výkonné moci, který díky své supranacionalitě 'zastřešuje' 27 evropských států s jejich cca 501 milióny obyvatel¹⁵⁴.

Samozřejmě, že jednotlivé resorty přidělené členům Komise nelze přímo srovnávat s ministerskými resorty na národních úrovních, protože nedochází k zohlednění všech funkcí na těchto rozdílných úrovních¹⁵⁵. Přesto ale, podíváme-li se blíže na některé velké světové státy (mnohdy federace), tak zjistíme, že počty ministerstev (vzhledem k počtu přináležejících obyvatel) jsou víceméně v přímé úměře. Níže připojená tabulka tento fakt na první pohled dobře demonstruje.

Irsko vyslalo jasný signál, že v Komisi by měl být komisař z každého členského státu bez ohledu na argumenty, že pro tolik komisařů nebude dostatek portfolií. Dobrým příkladem pro obhajobu této myšlenky je případ Indické republiky. Ta nemá jedno generální ministerstvo dopravy, ale má (1) ministerstvo pro silniční dopravu a dálnice, (2) ministerstvo pro železniční dopravu, (3) ministerstvo pro lodní dopravu a (4) ministerstvo pro civilní letectví¹⁵⁶. Čím větší je počet obyvatel, tím nutnější je konkretizovat jednotlivá portfolia.

---

¹⁵³ PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. s. 228

¹⁵⁴ *Počet obyvatel EU překročil 500 milionů* [online]. EUROSOP.CZ, 19. ledna 2010 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <https://www.euroskop.cz/38/15125/clanek/pocet-obyvatel-eu-prekrocil-500-milionu/>>.

¹⁵⁵ FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 280

¹⁵⁶ *Council of Ministers* [online]. india.gov.in, 1. listopadu 2012 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.india.gov.in/govt/cabinet.php#ind>>.

Tabulka č. 1: Počet obyvatel ve vztahu k počtu ministerstev

územní celek	počet obyvatel	počet ministerstev / resortů ¹⁵⁷
Čínská lidová republika	1,347 mil. ¹⁵⁸	44 ¹⁵⁹
Evropská unie	501 mil. ¹⁶⁰	26 ¹⁶¹
Indická republika	1,210 mil. ¹⁶²	51 ¹⁶³
Ruská federace - Rusko	143 mil. ¹⁶⁴	29 ¹⁶⁵
Spojené státy americké	311 mil. ¹⁶⁶	26 ¹⁶⁷

Zdroj: vlastní konstrukce

6.3.2 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Tato nově vzniklá funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (jak již bylo uvedeno výše) se dotýká Komise především tím, že je místopředsedou Komise – tedy jedním z 27 členů Komise. Tento nový post bývá také označován názvem ministr zahraničních věcí EU¹⁶⁸. Jako historicky prvním vysokým představitelem Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku se stala v roce 2009 Catherine Ashton, která je zkušenou diplomatkou, a v předchozí Barrosově Komisi jí byla jakožto komisařce svěřena agenda obchodu. Catherine Ashton je tedy zároveň i řádnou členkou Komise za Spojené království Velké Británie a Severního Irska.

¹⁵⁷ ministerstva, resorty, úřady se statutem ministerstva

¹⁵⁸ Čína. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/cina/index.html >.

¹⁵⁹ *The Organizational Structure of the State Council. Ministries and Commissions under the State Council*: [online]. GOV.cn, 1. listopadu 2012 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://english.gov.cn/links.htm#1> >.

¹⁶⁰ *Počet obyvatel EU překročil 500 milionů* [online]. EUROSOP.CZ, 19. ledna 2010 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <https://www.eurosop.cz/38/15125/clanek/pocet-obyvatel-eu-prekrocil-500-milionu/> >.

¹⁶¹ *Členové Barrosovy Komise (2010 – 2014)* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/index_cs.htm >.

¹⁶² Indie. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/indie/index.html >.

¹⁶³ *Council of Ministers* [online]. india.gov.in, 1. listopadu 2012 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.india.gov.in/govt/cabinet.php#ind> >.

¹⁶⁴ Rusko. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/rusko/index.html >.

¹⁶⁵ *The Executive Branch* [online]. The Russian Government [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.india.gov.in/govt/cabinet.php#ind> >.

¹⁶⁶ USA. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/severni_amerika/usa/index.html >.

¹⁶⁷ *Federal Executive Branch* [online]. USA.gov [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://www.usa.gov/Agencies/Federal/Executive.shtml#Executive_Office_of_the_President >.

¹⁶⁸ Votrubová, Zuzana. *Ministr zahraničních věcí EU: důvody a důsledky institucionální reformy* [online]. Global politics, 24. března 2006 [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.globalpolitics.cz/studie/ministr-zahranici> >.

Tato změna zavedená Lisabonskou smlouvou umožňuje Unii vystupovat v zahraničních otázkách aktivněji a soudržněji. Aby mohla vysoká představitelka Unie pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP) plnit úkoly jí svěřené, má k dispozici Evropskou službu pro vnější činnost. Tato služba vznikla rozhodnutím Rady ministrů z 26. července 2010 na základě návrhu vysoké představitelky pro SZBP (Evropský parlament přijal usnesení na základě tohoto návrhu 8. července 2010). Evropská služba pro vnější činnost započala formálně svou existenci ke dni 1. ledna 2011.¹⁶⁹

V současnosti je ještě brzy soudit, jak tato nová funkce naplňuje úkoly, pro ni vytýčené. Prozatím se zdá, v některých případech se tato funkce nepřekrývá s agendou komisaře pro rozšíření a politiku sousedství, kterou shodou okolností v současnosti vykonává český komisař Štefan Füle, který bývá označován za kariérního diplomata a projevuje se jako velmi schopný¹⁷⁰. Pozice Štefana Füleho se jeví v současnosti jako silnější a respektovanější (je to dáno také pravomocemi Komise a komisaře a silou resortu, jenž vede), zatímco Catherine Ashton mnohdy působí spíše jako ‘první dáma’, která zasílá gratulace nově zvoleným prezidentům ostatních nečlenských států, či kondolence a vyjádření účasti během různých živelných pohrom. Dále lze pozorovat nedostatečný přísun informací, které se k vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dostávají, což je důsledkem přetrvávajících struktur, tak jak zde byly před Lisabonskou smlouvou.

6.3.3 II. a III. pilíř

Dnem, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva zanikly pochybnosti o tom, v jakém právním režimu jednají evropské instituce ve svých vnějších vztazích s jinými entitami, neboť na základě Lisabonské smlouvy získala Evropská unie právní subjektivitu. Zároveň se zde Unie staví do role, kde vytváří prostor svobody bezpečnosti a práva, což lze také chápat jako takový prolog ke skutečnosti, že Lisabonskou smlouvou došlo ke zrušení pilířové struktury.

Idea antického chrámu, který stojí na třech pilířích, byla zformována na základě Maastrichtské smlouvy. Tato struktura měla odrážet rozdílné režimy fungování. První pilíř tvořila Evropská společenství (EHS, EURATOM a ESUO), druhý pilíř pak SZBP a konečně

¹⁶⁹ *European Union EXTERNAL ACTION. Key documents* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < http://eeas.europa.eu/background/docs/index_en.htm>.

¹⁷⁰ *Nominace českého eurokomisaře* [online]. Česká strana sociálně demokratická. Svoboda, spravedlnost, solidarita [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.cssd.cz/ke-stazeni/videogalerie/video-novinky/nominace-ceskeho-eurokomisare/>>.

třetí pilíř, který představoval Spolupráci v oblasti justice a vnitra (Amsterodamskou smlouvou přejmenovanou na Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech)¹⁷¹.

První – komunitární – pilíř vykazoval jednoznačně vyšší stupeň integrace (než ostatní dva mezivládní pilíře) a právě v něm měla Komise nejsilnější postavení. Třetí pilíř zaznamenával od doby svého vzniku poměrně silný vývoj. Nejproblematičtějším pilířem se ovšem ukázal být druhý pilíř. Členské státy nebyly ochotny se dohodnout na jednotném postupu, což se markantně projevilo následně po invazi do Iráku v roce 2003.

Zrušení pilířové struktury je někdy prezentováno jako nejdůležitější reforma přinesená Lisabonskou smlouvou¹⁷². Ovšem bylo by trochu krátkozraké vzdávat se hned cenné metodiky, kterou pilířová struktura pro uchopení důležitých politik poskytovala.

Fakt, že spolupráce v rámci bývalého třetího pilíře je velice žádoucí, potvrzuje i vývoj, který se odehrál na základě Amsterodamské i Lisabonské smlouvy. V tomto směru tedy Lisabonská smlouva rozšířila pravomoci Komise tzv. komunitarizací bývalého třetího pilíře (částečnou komunitarizaci třetího pilíře přinesla již Amsterodamská smlouva přesunutím soukromoprávní části třetího pilíře do pilíře prvního), kdy je upuštěno od dosavadního mezivládního principu a Komise nyní plně disponuje iniciační pravomocí společně se členskými státy (článek 76 Smlouvy o fungování EU stanoví, že se musí jednat o podnět čtvrtiny členských států¹⁷³) a zajišťuje aplikaci práva EU členskými státy.

Vzhledem k tomu, že pro rozhodnutí, přijímaná v rámci druhého a třetího pilíře, byla vyžadována jednomyslnost, bylo tudíž možné pozorovat nevyhnutelně pomalý pokrok ve vztahu k efektivnosti těchto předmětných politik¹⁷⁴. V souvislosti s agendou bývalého druhého a třetího pilíře byl k Lisabonské smlouvě připojen protokol číslo 36 o přechodných ustanoveních, který má zajistit soudržnost mezi obdobím s pilířovou strukturou a režimem, nastoleným Lisabonskou smlouvou. Protokol v článku 9 stanoví, že právní účinky aktů orgánů, institucí a jiných subjektů Unie přijatých na základě Smlouvy o Evropské unii před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost jsou zachovány až do zrušení, zániku nebo změny těchto aktů za použití Smluv. Totéž platí pro úmluvy uzavřené mezi členskými státy na základě Smlouvy o Evropské unii. Na to navazuje ustanovení článku 10, že totiž pravomoci

---

¹⁷¹ RANACHER, Christian, STAUDIGL, Fritz. *Einführung in das EU-Recht*. Vídeň: Facultas Verlags- und Buchhandels AG, 2007. s. 26

¹⁷² CHALMERS, Damian, DAVIES, Gareth, MONTI, Giorgio. *European Union Law*. New York: Cambridge University Press, 2010. s. 46

¹⁷³ Článek 76 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 12. listopadu 2012)

¹⁷⁴ STEINER, Josephine, WOODS, Lorna. *EU Law*. New York: Oxford University Press, 2009. s. 9

Komise podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie se nepoužijí a pravomoci Soudního dvora Evropské unie podle hlavy VI Smlouvy o Evropské unii ve znění platném před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost zůstávají stejné, a to po dobu maximálně pěti let.¹⁷⁵

Vzhledem k poměrně složité povaze druhého pilíře, kterou nelze zjednodušit na pouhou mezivládní nebo komunitární povahu (protože k určitému přenosu pravomocí již došlo)¹⁷⁶ a vzhledem k faktu, že zahraniční a bezpečnostní politika je oblastí značně ‚citlivou‘, ponechala Lisabonská smlouva i nadále společné zahraniční a bezpečnostní politice vlastní režim a určitou samostatnost. Upravuje ji především hlava pátá Smlouvy o EU, kde je v článku 24 stanoveno, že SZBP je vymežována a prováděna Evropskou radou a Radou jednomyslně, nestanoví-li Smlouvy jinak. Přijímání legislativních aktů je vyloučeno. Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku vykonává v souladu se Smlouvami vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a členské státy.¹⁷⁷

6.3.4 Občanská iniciativa

Další změnou, která se dotýká Komise, je institut tzv. občanské iniciativy, který nově zavedla Lisabonská smlouva. S ohledem na ustanovení článku 24 Smlouvy o fungování EU pak bylo dne 16. února 2011 vydáno nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 211/2011 o občanské iniciativě. Smlouva o Evropské unii posiluje občanství Unie a dále zvyšuje demokratické fungování Unie tím, že mimo jiné stanoví, že každý občan má právo se podílet na demokratickém životě Unie prostřednictvím evropské občanské iniciativy. Tento postup skýtá občanům možnost obrátit se přímo na Komisi a vyzvat ji, aby předložila návrh právního aktu Unie pro účely provedení Smluv, podobnou právu svěřenému Evropskému parlamentu článkem 225 Smlouvy o fungování EU a Radě článkem 241 Smlouvy o fungování EU.¹⁷⁸

Od 1. dubna 2012 tedy občanská iniciativa poskytuje milionu obyvatel přinejmenším čtvrtiny členských států EU možnost požadovat po Evropské komisi, aby v oblastech spadajících do její působnosti předložila návrhy určitých právních předpisů. Organizátoři

¹⁷⁵ Protokoly připojené k Lisabonské smlouvě, Úř. Věst. C 83, 30. března 2010, s. 201 - 328. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0201:0328:CS:PDF>>.

¹⁷⁶ SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 281

¹⁷⁷ Článek 24 Smlouvy o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 12. listopadu 2012)

¹⁷⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 211/2011 ze dne 16. února 2011 o občanské iniciativě, Úř. Věst. L 65, 11. března 2011, s. 1 - 22. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=2011&mm=3&jj=11&type=l&nnc=65&pppp=&RechType=RECH_reference_public&Submit=Hledat>. (navštíveno 12. listopadu 2012)

občanské iniciativy, tzv. výbor občanů složený alespoň ze sedmi státních příslušníků EU s bydlištěm v nejméně sedmi různých členských státech, mají rok na to, aby získali potřebnou podporu. Shromážděné podpisy musí být ověřeny příslušnými orgány odpovídajících členských států. Organizátoři úspěšných iniciativ se zúčastňují veřejného slyšení uspořádaného Evropským parlamentem. Komise má tři měsíce na posouzení iniciativy a na rozhodnutí, jak na ni reagovat.¹⁷⁹

Prozatím nelze žádné konkrétní výsledky prezentovat. Vzhledem k problémům, které museli organizátoři řešit v počáteční fázi, Komise 31. října 2012 rozhodla, že u všech aktuálně registrovaných iniciativ výjimečně povolí sběr prohlášení o podpoře až do 1. listopadu 2013.¹⁸⁰

6.3.5 Postavení Evropského parlamentu vůči Komisi

Evropský parlament dlouhodobě vyvíjí snahu a požaduje změnu postavení Evropského parlamentu vůči Komisi, což mu nově také zaručila Lisabonská smlouva s ohledem na článek 295 Smlouvy o fungování EU¹⁸¹, který stanoví, že Evropský parlament, Rada a Komise se navzájem konzultují a vzájemnou dohodou upravují způsoby své spolupráce. Za tímto účelem mohou v souladu se Smlouvami uzavírat interinstitucionální dohody, které mohou mít závaznou povahu.

Poslanci Evropského parlamentu tedy brzy po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost a ustavení nové Komise začali podnikat první kroky ke vzniku nové rámcové dohody o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí (předchozí dohoda byla uzavřena v květnu 2005). Na plenárním zasedání 9. února 2010 schválili europoslanci hlavní zásady, které by měly tvořit základ této nové rámcové dohody. Prvním důležitým požadavkem Evropského parlamentu byla žádost Parlamentu, aby Komise přistupovala k Evropskému parlamentu stejně jako k Radě ministrů. Komise tedy přijala závazek týkající se především zajištění přístupu na schůze Komise a poskytnutí veškerých informací a dokumentace o jednání s odborníky z jednotlivých členských států. Komise se také zavázala, že bude přikládat větší váhu legislativním podnětům Evropského parlamentu a reagovat na ně v pevně stanovených lhůtách. Další závazek Komise se týkal jednání o mezinárodních dohodách, kdy Komise musí

---

¹⁷⁹ *Evropský parlament. Evropská občanská iniciativa* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/001eb38200/Ob%C4%8Dansk%C3%A11-iniciativa.html>>.

¹⁸⁰ *Evropská občanská iniciativa. Oficiální registr* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na <<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=cs>>.

¹⁸¹ Článek 295 Smlouvy o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>. (navštíveno 12. listopadu 2012)

Parlamentu poskytovat veškeré informace o všech fázích jednání o mezinárodních dohodách.¹⁸²

Tyto požadavky byly inkorporovány do nové Rámcové dohody o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí, kterou europoslanci schválili dne 20. října 2010.¹⁸³

---

¹⁸² *Vztahy mezi EP a Komisí. Tisková zpráva* [online]. Europa [cit. 12. listopadu 2012]. Dostupné na < <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100208IPR68605+0+DOC+XML+V0//CS>>.

¹⁸³ Rámcová dohoda o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí ze dne 20. října 2010, Úř. věst. L 304, 20. listopadu 2010, s. 47 - 62. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ%3AL%3A2010%3A304%3ASOM%3ACS%3AHTML> >. (navštíveno 12. listopadu 2012)

7 Závěr

Cílem práce bylo přiblížit činnost a fungování Evropské komise, jakožto jedné z ústředních institucí EU. Prostor, který k tomuto účelu poskytuje jedna diplomová práce nemůže stačit k postihnutí veškerých aspektů s touto problematikou svázaných.

Tato práce se ve stručnosti dotýká historie Evropské unie a především se zabývá těmi historickými událostmi, které mají přímou souvislost na dopad na Evropskou komisi. Zvláštní pozornost je věnována supranacionálnímu prvku, který je právě pro Komisi tolik typický.

Dále je připojena stručná charakteristika jednotlivých Komisí tak, jak šly chronologicky za sebou. K tomuto se hodí ještě poznamenat, že za celou dobu fungování Komise, která odpovídá šestnácti funkčním obdobím Komise (a tedy šestnáctkrát obsazovanému postu předsedy Komise), stál jedenáctkrát v čele Komise příslušník jednoho z původní šestice států, které stály u zrodu Evropských společenství, a jen pětkrát příslušník některého ze států, které přistoupily později. S ohledem na současné demografické složení Evropské unie si trůfám tvrdit, že až se bude rozhodovat o příštím předsedovi Komise, bude zde velký tlak na to, aby byl tento nový předseda z některé členské země tzv. východního rozšíření.

Způsob fungování a konstrukce Komise jen podporuje tvrzení o výjimečnosti této instituce. Vzhledem k tomu, jak rozsáhlou agendou se Komise zabývá je jisté, že potřebuje silnou základnu. Posoudit, zda je aparát Komise přebujelý mi nepřísluší, ale domnívám se, že profesionalita a efektivita je v této instituci na vysoké úrovni. My vnímáme špičku ledovce v podobě sboru komisařů. Máme tendence posuzovat Komise jako silné a slabé a její předsedy hodnotit podle toho, jak jsou vlivní a charizmatičtí. Tento politologický pohled už ale začíná mít určitý trend, který lze během cca. 60 let existence Komise vyzorovat. Klesající a stoupající vliv kolegia komisařů je zjevný. Z pohledu práva, je ale zřejmé, že v zákonodárném procesu Komise nijak nepolevuje, protože bez ní by k iniciaci vzniku a vývoje práva a zároveň ke skutečnému naplňování práva docházelo ve velmi omezené míře. Za další stabilní složku lze označit zmíněný administrativní aparát Komise, a to bez ohledu na to, jaká míra vlivu je komisařům připisována.

To, že Komise v průběhu času jaksi 'slábne' je zjevné. Na její úkor si rozšířila vliv nejdříve a Rada a postupně se železnou pravidelností si z něho 'ukusuje' i Evropský parlament. Na straně druhé, ale došlo postupně k posílení vlivu Komise právě komunitarizací bývalého třetího pilíře – završeného Lisabonskou smlouvou. Z mého pohledu navíc dochází k

nenápadnému upevnování pozice Komise díky současné ekonomické krizi. Evropská unie se nyní opět více vrací ke svým ekonomickým základům, kde má Komise své pevné místo.

Z dnešního pohledu se zdá, že rozepře, které se odehrávaly v době vzniku a schvalování Ústavy pro Evropu by dnes již nebyly tak důležité. Jak jsem uvedla v úvodu, Evropskou unii máme ve zvyku spojovat s mnoha pocity. V době ekonomické krize se ale dostavuje více racionality - pocity ustupují do pozadí - a mnohé členské státy raději vymění část své suverenity za nabízenou stabilitu. Dobře patrné to bylo na situaci Irska, kdy během ratifikace Lisabonské smlouvy zjistilo, že stabilitu Evropské unie potřebuje. Existují názory, že Lisabonská smlouva je na dlouhou dobu poslední pozměňovací smlouvou. Ve světle současných událostí mi ale připadá, že členské státy by nyní byly ochotny jít dále než v případě Lisabonské smlouvy. Pokud bych se měla vyjádřit k nějakým návrhům *de lege ferenda*, pak by se týkaly právě finančních záležitostí a rozpočtových pravomocí Komise, kde jak se domnívám, je stále ještě prostor pro vytvoření větší integrity a zároveň snadnější kontroly.

Zatímco původně navrhovaná Ústavní smlouva měla za cíl zjednodušení primárního práva a jeho přiblížení občanům¹⁸⁴, Lisabonská smlouva se pouze zařadila k ostatním smlouvám z let minulých. To, jak bude Lisabonská smlouva vypadat, bylo především výsledkem politického rozhodnutí. Lisabonská smlouva si tak zachovala mnohé z Ústavní smlouvy, ovšem zmínky o 'superstátě' se svou hymnou a ostatními státními symboly byly vynechány a tak (ke škodě věci) to, co mělo být součástí jednotného celku se opět rozdělilo do dvou smluv. Lisabonská smlouva pak zůstala 'uvězněna' někde mezi rekodifikací a novelizací.

Vzhledem k uvedenému, zastávám názor, že v průběhu tohoto desetiletí situace dospěje k tomu, že dojde ke skutečné rekodifikaci primárního práva EU, a to i za tu cenu, že bude nutné změnit ústavy některých členských států.

Za důležitou problematiku, kterou jsem v práci rozpracovala, považuji otázku počtu členů Komise. Snažila jsem se obhájit názor, že počet členů Komise nemusí být nutně snížen. Na základě komparace jsem ukázala i jiné světové ekonomiky a jejich výkonné orgány. Evropská unie není sice Indickou republikou (s jejími 51 ministerstvy a 1,2 miliardami obyvatel), přesto je zjevné, že i marginální agenda má svůj význam vzhledem k počtu obyvatel (i když se indické ministerstvo pro textil může na první pohled jevit neobvyklé). Až

---

¹⁸⁴ ŠIŠKOVÁ, *Naděžda a kol.*: Lisabonská smlouva a její dopady na evropské, mezinárodní a vnitrostátní právo členských států. Praha: Leges, 2012. s. 257

tedy dojde k rozšíření Evropské unie o další členské státy (a tedy i k nárůstu počtu obyvatel žijících na území EU), nemělo by být těžké vytvořit nový resort pro nové členy Komise, navzdory tomu, že se daná problematika bude na první pohled jevit jako okrajová. Proč by Komise nemohla mít komisaře, jehož resort by byl ‘automobilový průmysl’. Lze jen těžko popřít důležitost tohoto průmyslového odvětví pro Unii jako celek i jednotlivé členské státy. Existuje také názor, že předseda Evropské komise disponuje větší politickou mocí, pokud má Komise více členů¹⁸⁵.

Ovšem to, jakým způsobem se pak bude takováto ‘velká’ Komise usnášet a rozhodovat, už je otázkou spíše pro Komisi samotnou popř. další mezivládní konferenci.

Změny přinesené Lisabonskou smlouvou jsem pojala čistě z hlediska toho, zda se týkají Evropské komise, popř. otázek na které jsem prací chtěla odpovědět. Rozhodně nebylo mým cílem zhodnotit Lisabonskou smlouvu jako celek se všemi změnami, které zavedla.

V otázce pravomocí hodnotím pozici Komise nezastupitelnou především v její roli ‘hlídacího psa’ a také v rámci ochrany hospodářské soutěže, kde je Komise tradičně ve velmi silné pozici. S tímto velice úzce souvisí vystupování Komise ve sporech před Soudním dvorem EU, což ilustrují i vybrané judikáty. Historicky vzato, Soudní dvůr EU povětšinou rozhodoval ve prospěch Komise, když byl žádán o urovnání kompetenčních sporů. Komise ale utrpěla i sérii bolestivých soudních proher týkajících se rozhodnutí Komise v rámci hospodářské soutěže pod vedením Romana Prodiho, vedoucích k rozsáhlému přepracování unijního režimu pro státní podpory průmyslu Barossovou Komisí.¹⁸⁶

V úplném závěru bych se ještě ráda zmínila o jedné velmi aktuální události. Předseda Evropské komise José Manuel Barroso ve svém výročním projevu o stavu Unie dne 12. září 2012 navrhl, aby EU směřovala k vytvoření federace národních států. Nastínil cestu směrem k větší evropské jednotě, která pomůže překonat krizi a zachovat suverenitu v globalizovaném světě. Větší jednota vyžaduje hlubší integraci. Podmínkou hlubší integrace je více demokracie. Barroso představil ‘rozhodující pakt pro Evropu’, který vyžaduje, dokončení prohloubené a skutečně hospodářské unie na základě unie politické.¹⁸⁷ Vládou takovéto federace nemá být nikdo jiný, než právě Evropská komise.

---

¹⁸⁵ PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. s. 229

¹⁸⁶ Peterson, John, Shackelton, Michael. *The Institutions of the European Union*. 3. vyd. Oxford: University Oxford Press, 2012. s. 116

¹⁸⁷ *EU jako federace národních států*, Tisková zpráva [online]. Europa [cit. 13. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/news/eu_explained/120912_cs.htm>.

Prameny

- BLAHOŽ, Josef a kol. *Ústavní právo Evropské unie*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. 939 s. ISBN 80-86473-48-1.
- BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářského práva, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C.H. Beck, 2005. 624 s. ISBN 80-7179-428-7.
- CRAIG, Paul P. a BÚRCA, Gráinne de. *EU Law: Text, cases and materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. 1148 s. ISBN 978-0-19-927389-8.
- DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
- FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. dopl. aktual. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-223-6.
- GOYDER, D. G. *EC competition law*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2003. 592 s. ISBN 0-19-925788-4.
- GRILLER, Stefan, ZILLER, Jacques. *The Lisbon Treaty – EU Constitutionalism without a Constitutional Treaty?*. Wien: Springer Verlag, 2008. 402 s. ISBN 978-3-211-09428-0.
- HAKENBERG, Waltraud. *Základy evropského práva*. 2., aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. 287 s. ISBN 80-7179-924-6.
- HAMULÁK, Ondrej, ZBÍRAL, Robert. Charakter Lisabonské smlouvy a ratifikační proces v ČR. In: KLÍMA, Karel (ed). *Praktikum českého ústavního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 90
- CHALMERS, Damian, DAVIES, Gareth, MONTI, Giorgio. *European Union Law*. 2nd. ed. New York: Cambridge University Press, 2010. 1150 s. ISBN 978-0-521-12151-4.
- KAPTEYN, Paul, MCDONNELL, Alison. *The Law of the European Union and the European Communities*. 4th ed. Alphen: Kluwer Law International. 2008. 1644 s. ISBN 978-90-411-2816-4.
- KLÍMA, Karel et al. *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 579 s. ISBN 978-80-7380-335-3.
- KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 402 s. ISBN 978-80-7364-044-6.
- NUGENT, Neill. *The Government and Politics of the European Union*. 6th. ed. Durham: Duke University Press Books, 2006. 656 s. ISBN 978-0-8223-3870-3.

- PETERSON, John, SHACKELTON, Michael. *The Institutions of the European Union*. 3. vyd. Oxford: University Oxford Press, 2012. 472 s. ISBN 978-0-19-957498-8.
- PIRIS, Jean-Claude. *The Lisbon Treaty: a legal and political analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 426 s. ISBN 978-0-521-19792-2.
- RANACHER, Christian, STAUDIGL, Fritz. *Einführung in das EU-Recht*. Vídeň: Facultas Verlags- und Buchhandels AG, 2007. 200 s. ISBN 978-3-8252-2970-2.
- SPENCE, David (eds). *The European Commission*. 3. vyd. London: John Harper Publishing, 2006. 592 s. ISBN 0-9543811-8-1.
- STEINER, Josephine, WOODS, Lorna. *EU Law*. New York: Oxford University Press, 2009. 776 s. ISBN 978-0-19-921907-0.
- SVOBODA Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. 318 s. ISBN 978-80-7201-653-2.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda a STEHLÍK, Václav. *Evropské právo I - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. 310 s. ISBN 978-80-7201-680-8.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol.: *Lisabonská smlouva a její dopady na evropské, mezinárodní a vnitrostátní právo členských států*. Praha: Leges, 2012. 288 s. ISBN 978-80-87576-17-5.
- ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 452 s. ISBN 978-80-7357-471-0.
- TICHÝ, Luboš et al. *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. 953 s. ISBN 978-80-7400-333-2.
- ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: právně-politologický pohled*. Praha: Linde, 2007. 239 s. ISBN 978-80-7201-682-2.

Internetové zdroje

- BYDŽOVSKÁ, Marie. *Otazníky před Barrosovým týmem*. [online]. EUROSKOP.CZ, 18. Prosince 2009. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/9004/14871/clanek/otazniky-pred-barrosovym-tymem/>>.
- PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 1950-1957* [online]. EUROSKOP.CZ. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.
- PLECHANOVÁ, Běla. *Historie EU. 60. léta* [online]. EUROSKOP.CZ. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>>.

The Hallstein Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/hallstein/index_en.htm>.

The Rey Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/rey/index_en.htm>.

The Malfatti Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/malfatti/index_en.htm>.

The Mansholt Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/mansholt/index_en.htm>.

The Ortoli Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/ortoli/index_en.htm>.

The Jenkins Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/jenkins/index_en.htm>.

The Thorn Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/thorn/index_en.htm>.

The Delors Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/delors/index_en.htm>.

The Santer Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/santer/index_en.htm>.

The Prodi Commission [online]. Evropská unie, EVROPSKÁ KOMISE. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/archives/commission_2004-2009/president/history/prodi/index_en.htm>.

Jednací řád Evropské komise [online]. Evropa, 13. srpna 2010. Dostupné na <
http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/o10004_cs.htm>.

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku [online]. Evropa, 30. prosince 2009. Dostupné na <
http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/o10004_cs.htm>.

Generální sekretariát. Vítejte na stránkách generálního sekretariátu Evropské komise [online]. Evropa, 10. února 2012. Dostupné na <
http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/what_we_do/index_cs.htm>.

Generální sekretariát. Úkoly generálního sekretariátu [online]. Europa, 30. července 2012. Dostupné na < http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/mission/index_cs.htm>.

Tlumočení. O nás [online]. Europa, 14. března 2012. Dostupné na < http://ec.europa.eu/dgs/scic/about-dg-interpretation/index_cs.htm>.

REJSTŘÍK EXPERTNÍCH SKUPIN KOMISE s dalších podobných subjektů. Úvod [online]. Europa. Dostupné na < <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?Lang=CS>>.

REJSTŘÍK EXPERTNÍCH SKUPIN KOMISE s dalších podobných subjektů. Co to jsou expertní skupiny [online]. Europa. Dostupné na < <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=faq.faq&aide=2>>.

Hospodářská soutěž. Pravidla pro firmy. Použití článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve články 81 a 82 Smlouvy o ES) [online]. Europa, 14. března 2011. Dostupné na < http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126092_cs.htm>.

Competition. Policy areas [online]. Europa. Dostupné na < http://ec.europa.eu/competition/index_en.html>.

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku [online]. Europa, 30. prosince 2009. Dostupné na < http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0009_cs.htm>.

Uplatňování práva Evropské unie. Podání stížnosti [online]. Europa, 11. června 2012. Dostupné na < http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_cs.htm>.

EUR-Lex. Přístup k právu Evropské unie [online]. Europa, 15. května 2005. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002CJ0304:CS:HTML>>.

Zenkner, Petr. *Irské referendum: Lidé se báli hlasovat proti* [online]. EUROSOP.CZ, 15. října 2009. Dostupné na < <https://www.euroskop.cz/44/13923/clanek/irske-referendum-lide-se-bali-hlasovat-proti/>>.

Klaus, Václav. *Prohlášení prezidenta republiky k rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. listopadu 2009* [online]. VÁCLAV KLAUS, 3. listopadu 2009. Dostupné na < <http://www.klaus.cz/clanky/560>>.

Počet obyvatel EU překročil 500 milionů [online]. EUROSOP.CZ, 19. ledna 2010. Dostupné na < <https://www.euroskop.cz/38/15125/clanek/pocet-obyvatel-eu-prekrocil-500-milionu/>>.

Council of Ministers [online]. india.gov.in, 1. listopadu 2012. Dostupné na < <http://www.india.gov.in/govt/cabinet.php#ind>>.

Čína. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asia/cina/index.html>.

Indie. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asia/indie/index.html>.

Rusko. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/rusko/index.html>.

USA. *Základní informace o teritoriu* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Dostupné na < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/severni_amerika/usa/index.html>.

The Organizational Structure of the State Council. Ministries and Commissions under the State Council: [online]. GOV.cn, 1. listopadu 2012. Dostupné na < <http://english.gov.cn/links.htm#1>>.

Členové Barrosovy Komise (2010 – 2014) [online]. Europa. Dostupné na < http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/index_cs.htm>.

Federal Executive Branch [online]. USA.gov. Dostupné na < http://www.usa.gov/Agencies/Federal/Executive.shtml#Executive_Office_of_the_President>.

The Executive Branch [online]. The Russian Government. Dostupné na < <http://www.india.gov.in/govt/cabinet.php#ind>>.

Votrubová, Zuzana. *Ministr zahraničních věcí EU: důvody a důsledky institucionální reformy* [online]. Global politics, 24. března 2006. Dostupné na < <http://www.globalpolitics.cz/studie/ministr-zahranici>>.

European Union EXTERNAL ACTION. Key documents [online]. Europa. Dostupné na < http://eeas.europa.eu/background/docs/index_en.htm>.

Nomiance českého eurokomisaře [online]. Česká strana sociálně demokratická. Svoboda, spravedlnost, solidarita. Dostupné na < <http://www.cssd.cz/ke-stazeni/videogalerie/video-novinky/nominace-ceskeho-eurokomisare/>>.

Evropský parlament. Evropská občanská iniciativa [online]. Europa. Dostupné na < <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/001eb38200/Ob%C4%8Dansk%C3%A11-iniciativa.html>>.

Evropská občanská iniciativa. *Oficiální registr* [online]. Evropa. Dostupné na <<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=cs>>.

Vztahy mezi EP a Komisí. Tisková zpráva [online]. Evropa. Dostupné na <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100208IPR68605+0+DOC+XML+V0//CS>>.

EU jako federace národních států. Tisková zpráva [online]. Evropa [cit. 13. listopadu 2012]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/news/eu_explained/120912_cs.htm>.

Legislativní zdroje

Smlouva o založení ESUO. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>.

Smlouva o založení EURATOM. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>.

Smlouva o založení EHS. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>.

Smlouva o EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>.

Smlouva o fungování EU. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>>.

Evropská unie. Bílé knihy [online]. Evropa. Dostupné na <http://europa.eu/documentation/official-docs/white-papers/index_cs.htm#2001>.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 221/2011 ze dne 16. února 2011 o občanské iniciativě, Úř. Věst. L 65, 11. března 2011, s. 1 - 22. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=2011&mm=3&jj=11&type=1&nnn=65&pppp=&RechType=R ECH_reference_pub&Submit=Hledat>.

Protokoly připojené k Lisabonské smlouvě, Úř. Věst. C 83, 30. března 2010, s. 201 - 328. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0201:0328:CS:PDF>>.

Rozhodnutí Rady 1999/468 ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi. Úř. věst. L 184, 17. července 1999, s. 0023 – 0026. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999D0468:CS:HTML>>.

Rámcová dohoda o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí ze dne 20. října 2010, Úř. věst. L 304, 20. listopadu 2010, s. 47 - 62. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ%3AL%3A2010%3A304%3ASOM%3ACS%3AHTML> >.

Rozhodnutí Rady 1999/468 ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi. Úř. věst. L 184 , 17. července 1999, s. 0023 – 0026. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999D0468:CS:HTML> >.

Judikatura

Nařízení Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, Úř. Věst. L 1/1, 4. ledna 2003, s. 205 - 229. Dostupné na < http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do?ihmlang=cs >.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí, Úř. Věst. L 55, 28. února 2011, s. 13 - 18. Dostupné na < http://eur-lex.europa.eu/Result.do?T1=V2&T2=2011&T3=182&RechType=RECH_naturel&Submit=Hledat >.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 23. října 2007, *Komise Evropských společenství proti Spolkové republice Německo*, C-112/05, Sb. rozh. s. I-08995. Dostupné na < <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=70710&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=262920> >.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 13. července 2006, *Komise Evropských společenství proti Volkswagen AG*, C-74/04, Sb. rozh. s. I-06585. Dostupné na < <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=56483&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=274724> >.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 10. ledna 2006, *Komise Evropských společenství proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie*, C-178/03, Sb. rozh. s. I-00107. Dostupné na < <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=56483&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=274724> >.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 20. května 2008, *Komise Evropských společenství proti Radě Evropské unie*, C-91/05, Sb. rozh. s. I-03651. Dostupné z <

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=zahrani%25C4%258Dn%25C3%25AD&docid=69299&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=339534#ctx1>>.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 23. února 2006, *Komise Evropských společenství proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie*, C-122/04, Sb. rozh. s. I-2001. Dostupné na <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=56209&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=577080>>.

Summary

The topic of this master thesis is the European Commission. Attention is focused on the importance of the European Commission and its functions. This thesis deals with Commission's function and the activity of one of the main institutions of the European Union. The Commission is approached as a unique body of supranational nature to promote the general interest of the Union, ensure the application of the Treaties and measures; oversee the application of Union law; implement the budget and manage programs; exercises coordinating, executive and management functions, with the exception of the common foreign and security policy provides the outer Union representation.

This thesis can be divided into three basic units. The first part deals with the history of the European Commission and its functioning. The historical part is mainly to bring the European Commission as a supranational authority and demonstrate its position in the historical context. Briefly are described here High Authority of the European Coal and Steel Community, the Commission of the European Atomic Energy Community and the Commission of the European Economic Community. This issue is logically followed by related question of functioning of the European Commission. Here, attention is paid primarily on the composition of the Commission, its appointment, mandate and term of office, and subsequently its structure.

The second part of this thesis deals with the powers of the European Commission. They are divided into control, legislative, executive and powers in external relations. This part is crucial. Here is shown the true importance and meaning of the European Commission, because of its extensive powers that makes it so significant body as it is.

In the third part is devoted attention to the Lisbon Treaty and the case law of the Court of Justice of the European Union. Both of these circuits are described in connection with the Commission. In the case of the Lisbon Treaty, the work deals with most issues that are directly related to the European Commission. On these judgments of the European Court of Justice are then demonstrated some of the powers of the European Commission.

The conclusion summarizes the most important findings. At the same time attention is paid to current issues and proposals relating to the European Commission.

Shrnutí

Tématem této diplomové práce je Evropská komise. Pozornost je soustředěna na význam Evropské komise a její funkce. Práce přibližuje fungování a činnost jedné z hlavních institucí Evropské unie. Komise je přiblížena jako jedinečný orgán supranacionální povahy, který podporuje obecný zájem Unie, zajišťuje uplatňování Smluv a opatření; dohlíží na uplatňování práva Unie; plní rozpočet a řídí programy; vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce; s výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky zajišťuje vnější zastupování Unie.

Tuto práci lze rozdělit do tří základních celků. První část práce se zabývá historií Evropské komise a jejím fungováním. Historická část má především přiblížit Evropskou komisi jako supranacionální orgán a demonstrovat její postavení v historických souvislostech. Stručně jsou zde popsány Vysoký úřad Evropského společenství uhlí a oceli, Komise Evropského společenství pro atomovou energii a Komise Evropského hospodářského společenství. Na tuto problematiku logicky navazuje otázka fungování Evropské komise. Zde je věnována pozornost především složení Komise, jejímu jmenování, mandátu a funkčnímu období a následně také její struktuře.

Druhá část práce se zabývá pravomocemi Evropské komise. Ty jsou rozděleny na kontrolní, legislativní, výkonné a pravomoci ve vnějších vztazích. Tato část práce je sěžejní. Zde se ukazuje, jaký je skutečný význam Evropské komise, protože právě její rozsáhlé pravomoci z ní činí tak významný orgán, jakým je.

Ve třetí části práce je pak věnována pozornost judikatuře Soudního dvora Evropské unie a Lisabonské smlouvě. Oba tyto okruhy jsou popisovány v souvislosti s Komisí. V případě Lisabonské smlouvy se práce zabývá tou problematikou, která přímo souvisí s Evropskou komisí. Na jednotlivých rozsudích Evropského soudního dvora jsou pak demonstrovány některé z pravomocí Evropské komise.

V závěru práce jsou shrnuty nejdůležitější poznatky. Zároveň je zde věnována pozornost aktuálním otázkám a návrhům týkajících se Evropské komise.

Klíčová slova:

Evropská komise, pravomoci, struktura, funkce, supranacionální orgán, Lisabonská smlouva, Vysoký úřad ESUO, Komise EURATOM, Komise EHS, Evropská unie, Rada Evropské unie, Evropský parlament, Evropská rada, Soudní dvůr Evropské unie, judikatura, hospodářská soutěž, počet členů Komise, Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, rozpočet,

Key words:

European Commission, competencies, structure, supranational institution, Treaty of Lisbon, High Authority of the European Coal and Steel Community, Commission of the European Atomic Energy Community, Commission of the European Economic Community, European Union, Council of the European Union, European Parliament, European Council, Court of Justice of the European Union, judgements, competition, number of Commissions members, High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, budget,